

Stiftsdagen 2019

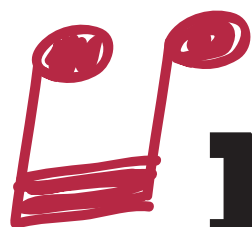
Folkekirken | Roskilde Stift | nr. 1 marts 2019 | 70. årgang

TEMA

NÅR VI RAMMER TONEN

Artikler, interviews og reportager
i forbindelse med Stiftsdagen 2019,
lørdag den 30. marts i Roskilde Domkirke
og Roskilde Kongrescenter

Når vi rammer tonen

Min Gud, som jeg kalder den mester,
der maler mig morgenens drøm,
det spekter, jeg ikke behersker,
af længsel urolig og øm,
som spænder de strenge i hjertet,
der aldrig vil klinge ud,
som synger og smerter og kalder
og længes mod Herren min Gud!

Jens Rosendal 1990, Den danske Salmebog nr. 28, v.4

Vi kender det alle sammen.

Rytmerne, tonerne, oplæsningen.

Nogle gange går det op i en højere enhed. Vi bliver henført til nye indsigter om os selv og hinanden. Ja, nærmest som en guddommelig klang.

Kirkens folk i Roskilde Stift tager på STIFTSDAGEN fat på netop det tema:

Når vi rammer tonen

I 2000 år har det kristne budskab været rakt fra menneske til menneske. Kristne har taget imod evangeliet i den livssituation, der nu var deres – fordi den viste sig meningsfuld i forhold til det liv, der blev levet netop på *det sted og på den tid*. Derfor er budskabet nået frem til os i dag.

Nu er det os, der har stafetten. Nu er det os, der skal forkynde relevant og nærværende for det moderne menneske. Nu er det os, der skal ramme tonen.

Men hvornår er det, at det sker?

Hvornår er musikkens toner med til at udfolde evangeliets budskab. Og i bredere forstand: *Hvilken tone sætter de konkrete ord, vi bruger i forkyndelsen?* Hvordan lader vi teksterne træde frem? Hvilke gudsbilleder giver det mening at benytte i 2019? Hvordan udvælger vi salmer og temaer, som taler ind i menneskers virkelighed i dag?

Det er de spørgsmål, som Stiftsdagens tema kredser om. For det er i sandhed en fryd, når vi oplever at ramme tonen. Så kan det underfulde ved Åndens hjælp ske, nemlig, at de strenge i hjertet, som Vorherre har spændt ud, rammes og får klang, så hjertet synger med i tro, håb og kærlighed. Det er her, at vi oplever evangeliet som vedkommende.

Vi glæder os til igen at fylde Roskilde Domkirke og Roskilde Kongrescenter med en bred flok af alle dem, der til daglig spiller en væsentlig rolle i kirkens liv rundt om i stiftet.

Så kom til Roskilde Stifts Stiftsdag lørdag den 30. marts, hvor vi gennem gudstjeneste, musik, ord, refleksioner og samtale sammen vil lade os inspirere og udfordre.

Arbejdsgruppen for Stiftsdagen
Rasmus Birkerød, Anders Christensen,
Anne-Sophie Olander Christiansen,
Anna Helleberg Kluge og Ole Bjerglund Thomsen

Tonen

I mit barndomshjem var vi mest til Mozart. Jeg kan stadig huske de øjeblikke af salighed, der var forbundet med at ligge på et blødt gulvtæppe en søndag eftermiddag, hvor støvkornene dansede på solstrålerne, der faldt ind i stuen, og "Sinfonia Concertante" kørte på grammofofonen. Sådan kan harmoniske toner føre os med og overbevise os om, at livet er godt.

Hos mine farforældre i lejligheden på Frederiksberg var tonerne voldsommere. Min farfar elskede Wagner i en sådan grad, at overboen en gang – for at få farfar til at skruer ned for lydstyrken – sendte sine børn ud på rulleskøjter på altanen. Det gav toner, der satte sig igennem på tværs af "Ringens"! Og det gjorde det tydeligt, at toner rammer forskelligt, og ikke alle toner rammer præcist.

Med 68 blev jeg ramt af andre toner. Jeg vidste godt, at der var andet til end klassisk musik, men det havde ikke rigtig fanget mig, før jeg af en ven fik The Beatles' "White Album". Jeg satte pickuppen på den første af de to plader nytårsdag, og jeg blev siddende i stolen og lyttede og lyttede i flere dage. Det var toner, der gik på tværs af det, jeg var vokset op med, og som satte meget nyt i gang.

Toner føjer sig sammen og bliver til melodier og musik. Det er fantastisk. Egentlig er det jo bare enkelte toner, der klinger hver for sig i luften og hurtigt klinger ud. Men vi husker, hvad vi har hørt, vi forbinder i sinde tonerne som perler på snore, og de toneforløb, vi bærer med os, skaber forventninger om, hvad der skal komme. Derfor glæder vi os, når vi rammer tonen, når den tone, vi bidrager med, bliver en del af musikken, mens vi stopper op og rynker panden, hvis tonen ikke rammes, men rammer ved siden af og klinger falsk.

Vores kirker er fulde af musik. Det er de ved gudstjenester og kirkelige handlinger, ved babysalmesang og konfirmandundervisning og ved de mange koncerter, kirkerne lægger rum til. Noget musik er helt fantastisk, andet mere til hverdagsbrug. Sjældent rammer tonerne helt skævt. Men ind imellem kan man tænke: hvem rammer tonerne? Har vi i kirken forelsket os i en bestemt tone (kammertonen)? Rammer vores toner i for høj grad de samme? Hvordan kan vi nå ud til flere med kirkens musik? Og skal vi i kirken i tættere kontakt med tidens musik?

Musikken i kirken peger ud over sig selv. Ud på det budskab den er sat til at bære med sig. Budskabet om Guds kærlig-

“

Vi er alle sammen musikere i kristendommens store orkester. Vi er sat til at spille sammen.

hed til sin verden og sine mennesker. Budskabet om at vi som mennesker slår mange skæve toner i vores liv med hinanden, men Gud viser os ikke ud af orkesteret af den grund. Musikken er et billede på det fællesskab, kristendommen synger os ind i.

Det begyndte med englesangen på hyrdernes kolde og mørke mark julenat. Og det fortsatte ud over hele jorden nu i mere end 2000 år. Det er verdensmusik, der vil noget! Vi er alle sammen musikere i kristendommens store orkester. Vi er sat til at spille sammen. Det gør vi bedst, hvis vi ikke kun filer hver især på vores egen melodi, men er parat til at lytte til hinanden - også dér, hvor musikken tog en drejning, vi ikke havde forestillet os og fandt ind i en rytme, vi ikke var vant til.

Peter Fischer-Møller, biskop

Foto: Rasmus Birkerød

INDLÆG AF MEDVIRKENDE PÅ STIFTS DAGEN

Thure Lindhardt: Skab rummet.	7
Dy Plambeck: Når forfatteren går i salmeværkstedet. . .	14
Kirsten Nielsen: Tonen fra Kristuskransen	25
Christian Hougaard Jakobsen: Når vi rammer tonen . . .	32
Ole Brinth: "... Folk sang saa smukt derinde"	35
Janne Mark: "Verden er en salme, en klang"	42

TEMAARTIKLER OG INTERVIEWS

Maria Harms: Lydhørhed og sproglig musikalitet i stiftets prædikennetværk	10
Pernille Vigsø Bagge: Når vi rammer tonen	18
Birgitte Kragh Engholm: Filosofiske samtalesaloner rammer tonen rent	28
Bodil Therkelsen: Samklang	50

Stiftsbladet "Stiftsdagen 2019", marts 2019

Udgiver:
Roskilde Stift
Palæet, Stændertorvet 3A,
4000 Roskilde.
Tlf. 4638 1920
www.roskildestift.dk

Følg Roskilde Stift på Facebook:
www.facebook.com/roskildestift

Ansvarshavende redaktør:
Otto Lundgaard
tlf. 4033 2127
e-mail: nol@km.dk

Roskilde Stifts
kommunikationsmedarbejder:
Rasmus Birkerod
tlf. 3027 2319
e-mail: rabi@km.dk

Fotos: Christina Molbech,
Thomas Andersen, Rasmus
Birkerod og Otto Lundgaard

Forsidebillede:
Michael Rønne Rasmussen
Billedet er taget i forbindelse med
DR's nytårsgudstjeneste
i Roskilde Domkirke

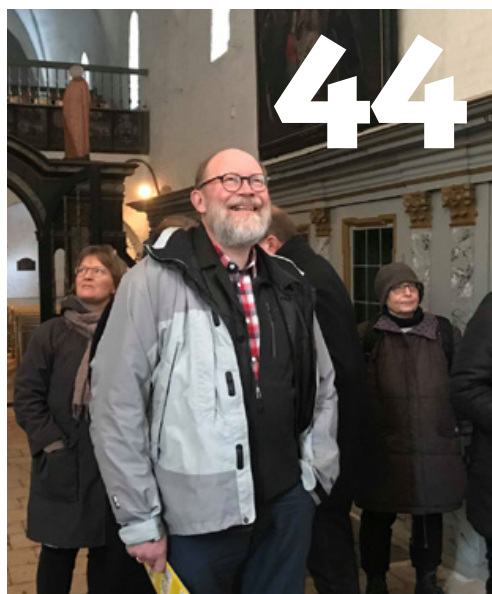
Korrektur:
Lisbeth Grønberg og Peter
Nielsen

Layout: Itkin grafisk/itkin.dk

Tryk: KLS PurePrint A/S
Papir: Pureprint Silk

Oplag:
3.000

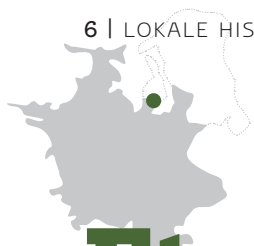
Næste nummer af Stiftsbladet
udkommer maj 2019
Tema: Prædikenpause
Deadline: 15. marts

LOKALE HISTORIER

Helene Rasmussen: Et gyldent øjeblik	6
Lillian Jordan Nielsen: Rytmiske aftengudstjenester.	13
Sarah Krøger Ziethen: At ramme tonen hos de unge.	22
Gitte Karlshøj: Flid, tid og mange overvejelser	36
Lillian Jordan Nielsen: Drop-in dåb i Næstved	40
Majbritt Breinholt Christensen: Ramte de tonen? - på udflugt med provstiet	44
Otto Lundgaard: "Sang er en god måde at mærke rummet på".	47

Et gyldent øjeblik

*Tekst og foto: Sognepræst Helene Rasmussen,
Sæby-Gershøj Pastorat*

Mørket er faldet på. Halmkirken, som er et 300 kvadratmeter stort tremastet cirkustelttag, pyntet med halm, er bare oplyst af scenelys, spot på Anne Linnet og hendes pianist og sangerinde. Mennesker i alle aldre, vel nok fra 2 til 95 år, har lejet sig på stole, bænke, i græsset. Mod vest tegner solen sine sidste striber på aftenhimlen, i Halmkirken lyttes koncentreret, intenst; synges med, når Anne Linnet opfordrer til det, og klapsalver hvælver gennem rummet efter hvert nummer.

Scenen, hvor koncerten foregår, er næste morgen, om søndagen, alter ved TRO-festivalens store gudstjeneste. Foran scenen står en kæmpe halmballe. På den sidder et par piger, velsagtens 5-6 år gamle. Deres opmærksomhed er helt og holdent rettet mod Anne Linnet og musikken. De små barnearme lader de svaje fra side til side over deres hoveder – sådan som de sikkert har set andre gøre til en god og stemningsfuld koncert. Halmballen, de sidder på, står der fordi, der næste morgen, søndag morgen, skal være dåb ved gudstjenesten. Det er en slags døbefont, de sidder i, pigerne. Dåbsfadet er der bare ikke endnu.

Publikum til koncerten er en blanding af konfirmander, der tidligere på dagen har været med til gospel-workshop i Halmkirken og sunget ved en aftenandagt, og deres forældre og familier, der er kommet for at høre dem. Det er mennesker, der har sat hinanden stævne på festivalpladsen for at spise et aftensmåltid sammen, møde mennesker de kender fra lokalområdet. "Ih, jeg havde kun troet, jeg skulle have været her et par timer, men jeg møder hele tiden nogen, jeg kender, som jeg skal snakke med, så nu har jeg snart været her hele dagen" er en kommentar, jeg ofte er blevet mødt med.

TRO – økologisk kirkefestival foregår fra fredag til søndag den første weekend i september. Festivalpladsen ligger på en mark nord for Sæby Kirke og præstegård. Det er 10 kirker i Hornsherred, fra Lejre Provsti, Roskilde Stift og

FAKTABOKS

TRO – økologisk kirkefestival

I 2019 er der festival fra den 6. til den 8. september.

Det er 8. år i træk, vi holder festival.

Programmet fra sidste år kan stadig ses på www.trofestival.dk.

Dette års program vil blive lagt på hjemmesiden i løbet af juni måned.

Frederikssund Provsti, Helsingør Stift, der arrangerer og afvikler festivalen. Økologi, som nok bør oversættes til bæredygtighed, klimaretfærdighed, ansvar for skaberværket, er festivalens overordnede tema og det med fokus på glæde og taknemmelighed over naturens mangfoldighed, gaver, ressourcer. Det udfoldes i et stort program, med borgerkor, krea-værksted, teater, udstilling, kaffebar, stop-mad-spild-bar, burgerbar, pølsevogn, tapas-bar, gospelworkshop, naturvandring, gudstjenester i det fri mm. Festivalen samarbejder med det lokale erhvervsliv, Lejre kommune, lokale politikere, Bibelselskabet, lokale supermarkeder, skoler og institutioner.

Ved festivalen i 2018 holdt Grethe Saabye, medlem af kommunalbestyrelsen i Lejre for Det Konservative Folkeparti, åbningstalen. Hun sagde bl.a., at "kirkefestivalen danner en god ramme for fællesskab, for at mennesker kan mødes og være sammen på tværs af alder, familieskab, interesser. Med sit fokus på økologi, forstået i bredest mulig forstand, har den sit grundlag i en sag, der er vigtig at samles om, nemlig at give en bedre verden videre til kommende generationer".

Thure Lindhardt om at ramme tonen:

Skab rummet

Du kan ikke ramme tonen, hvis du ikke skaber rummet. Drop hyggesnak og fyldord ved højtideligheder som for eksempel dåben, mener skuespiller **Thure Lindhardt**.

Tekst og fotos: Rasmus Birkerød

Ord, rytme, timing, stemmeføring. Det er alt sammen ingredienser, der fylder 44-årige Thure Lindhardts arbejdsdag.

Han kommer lige fra privatundervisning af nogle skuespilleraspiranter, da Stiftsbladet møder ham på Cafe Auto på det indre Nørrebro. Her optræder han hjemmevant, giver hånd til en af de andre gæster, og når tjeneren siger "skal du have kaffe" lyder det mere som en venlig bemærkning end et spørgsmål.

Vi sætter os. Drager paralleller til kirken og kunsten. De er helt åbenlyse, mener han.

- Kunsten og kirken har det tilfælles, at begge rummer potentialet til at få mennesket til at føle sig set. Kunsten kan også give en åndelig oplevelse. Teatret havde ligefrem det formål hos de gamle grækere, at det skulle sætte publikum i forbindelse med lidelsen for at opnå katharsis, altså renselse, fortæller han.

Eksistens, tro og filosofi optager Thure Lindhardt.

Han har det seneste år været ekstra meget på besøg i de danske kirker. Han har sammen med sin makker, pianisten Søren Gemmer, turneret med oplæsninger af Prædikerens Bog tilsat elektronisk musik.

- Min rundtur med Prædikerens Bog gjorde det klart for mig, hvor vigtig en institution kirken er samfundsmæssigt. Sorggrupper, babysalmesang, gratis koncerter og foredrag. Det er blevet en slags åndeligt forsamlingshus. Dér rammer kirken tonen i forhold til de mange tilbud, den kommer med.

Skabe et rum

Men kan kirken blive bedre til at ramme tonen?

Thure Lindhardt nikker. Det handler om at skabe rum.

- Hvis præsten ønsker en stemning af koncentration, så skal præsten skabe den. Skal det være højtideligt, så skal der skabes et rum for højtidelighed, siger han og giver et eksempel.

“

Hvis præsten ønsker en stemning af koncentration, så skal præsten skabe den. Skal det være højtideligt så skal der skabes et rum for højtidelighed

- Jeg var til en gudstjeneste for nylig, hvor der også var dåb. Det er jo en højtidelig begivenhed, men præsten gjorde mere ud af, at det skulle være hyggeligt og rart, end at det skulle være højtideligt. Det blev til en masse fyldord a la “nu siger jeg lige nogle ord...”, og så sagde hun nogle ord. Og “nu gør jeg lige det her”, og så gjorde hun et eller andet. Her var højtideligheden taget helt ud af dåben. Det blev fladt og på en måde ligegyldigt, fastslår han.

Thure Lindhardt læner sig forover med hovedet lidt på skrå, som han gør, når der skal slås pointer fast. Han nærmer sig noget, der ligger ham særligt på sinde.

- Som skuespiller eller præst – skal vi hele tiden spørge os selv: “Hvad skal jeg stille mig til rådighed for”? Jeg har spillet Hamlet tre gange. Så skal jeg altså holde mine blankvers (hvor hver linje har en fast rytme med 10 stavelser, red.). Jeg kan ikke stå og komme med fylde- eller hyggeord, så falder det hele til jorden.

Tro på det du siger

Han mener, at kirkens præster mange steder kan blive endnu bedre til at forkynde.

- Vi kommunikerer via billeder og vi kommunikerer emotionelt. Så hvis begreber som Gud og Fadervor skal give en bundklang hos den enkelte i menigheden, så forudsætter det, at afsenderen – i dette tilfælde præsten – dels har et klart billede af Gud, dels har en hensigt eller intention med det, præsten vil menigheden. Det kræver, at vedkommende – sagt på godt gammeldags dansk – har noget på hjerte. Ellers bliver det bare ord. Så bliver der ikke kommunikeret.

Vær tilstede

Thure Lindhardt mener, at præster og skuespillere deler endnu en grundpræmis for deres arbejde: At man skal lytte, mens man taler. Afkode forsamlingen. Søge øjenkontakt med de mennesker, du vil noget med. I det hele taget være tilstede i det, man siger, mens man siger det.

- Jeg kan huske en lærer, jeg engang havde på en højskole. Han var så rystende nervøs, fordi det var første gang, han skulle undervise. Så det fortalte han os. Han var i det, han sagde, mens han sagde det. Og det blev jo et par fantastiske timer. Netop fordi han sagde, hvordan han havde det, så var vi med ham hele vejen.

Tonen er bevægelig

Så rammer vi tonen i højmessen?

- Det er sjovt, at en tone jo er en bevægelig størrelse. Det er en frekvens, der forandrer sig og bliver kastet tilbage, når den rammer en væg. Tro er også en bevægelig størrelse. Så der ligger en udfordring. For kirken skal være i bevægelse samtidig med, at den ikke bliver leflende. Eksperimenter med fx yoga-gudstjenester kan være fint, så længe det er ånd, tro og håb, der formidles.

- Jeg tror, at kirken bliver mere og mere vigtig i folks tilværelse i takt med, at vi får verdensledere, der bekymrer os, og får os til at tænke tilbage på tidligere tiders tankegang. Her har vi brug for kirken. Et fast holdepunkt. Et anker.

- Men selv et anker er også bevægeligt.

FAKTABOKS

Thure Lindhardt er født 24. december 1974 i Roskilde.

Han fik sit gennembrud i 2000 med sin rolle som den autistiske Brian i filmen “Her i nærheden”. Siden har han medvirket i talrige film som “Nordkraft”, “Flammen & Citronen”, “Blå Mænd”, filmatiseringen af Dan Browns “Engle & Dæmoner” samt TV-serier som “Edderkoppen”, “Rejseholdet” og “Broen”.

Han er søn af teolog Mogens Lindhardt og psykiater Anne Lindhardt og nevø til tidligere biskop Jan Lindhardt. Han er barnebarn af teologen P.G. Lindhardt.

Lydhørhed og sproglig musikalitet i stiftets prædikennetværk

Tekst: Sognepræst Maria Harms, Roskilde Domkirke

Præstens ansvar for at ramme tonen

Jeg står på min havegang for at hente post. Blandt brevene ser jeg straks dét, hvis afsender er onkologisk afdeling, Roskilde Sygehus. Det giver et sæt i mig, jeg lader de andre breve ligge og river brevet op herude ved postkassen. I brevet ligger en attest vedr. en kirkelig handling. Jeg er ikke syg, så det burde ikke gøre mig forskrækket at få et sådant brev, men det blev jeg alligevel. Brevet viser derfor, at der arbejder et menneske på onkologisk afdeling på et sygehus, som ikke længere ved, hvordan det er for folk at modtage et brev fra en sådan afdeling. For folk, der arbejder dér, er det helt selvfølgeligt, men selv om man går til julefrokost og fortæller om sine sommerferieplaner på kræftafdelingen, må man aldrig glemme, at selve ordet kræft skræmmer os andre.

Et andet eksempel fra medicinens verden. Jeg blev bedt om at læse et oplysningsmateriale igennem, henvendt til pårørende til patienter med blodpropper i hjernen. Et bestemt udtryk gik igen: "gennemblødningen". Da jeg spurgte, hvad det betød, fik jeg at vide, at det var den tekniske term for "blodgennemstrømningen i hjernen". Så sagde jeg, "det er det, I skal skrive!". I almindeligt sprogbrug siger vi, at barnet eller madpakken er gennemblødt, og i begge tilfælde betyder det, at nogle væsker er, hvor de ikke bør være. Derimod kan alle høre, at blodgennemstrømning er godt.

Jeg begynder med disse to eksempler fra lægeverdenen, fordi det her er åbenlyst, at de, der har stor viden om menneskers

krop og liv, skal gøre sig umage, når de formidler deres viden. Præster, der arbejder med menneskers ånd og liv, har derfor også ansvar for at ramme tonen, når vi prædiker. Også vi har et fagsprog, som er nyttigt, fordi fagsprog er præcise og nuancerede, men det tvinger os til at overveje, hvordan ikke-teologer opfatter ordene. Det er vores ansvar at fortolke de betydningsfulde ord, så folk kan høre, at synd og nåde, forløsning og frelse handler om det, som de glæder sig over i deres hverdag eller bekymrer sig over, når de ikke kan sove om natten.

En luthersk præst er en forkynnder, en prædikant, og for mange præster udgør forkyndelsen en stærk personlig drivkraft. Samtidig er der i en præstehverdag det paradoks, at præsten selv er den eneste, som skal sørge for at sætte sin prædiken på sin "to do"-liste. Homiletik betyder kunsten at prædike, og det er prædikenarbejdet til gudstjenester og kirkelige handlinger, der er fokus på i Det homiletiske Netværk i Roskilde stift.

Rammerne for at ramme tonen eller "det med småt"

Netværket har eksisteret i fem år og består af 14 personer, en præst fra hvert af de 12 provstier, biskoppen, som deltager lejlighedsvis i møderne, og mig selv, som er leder af netværket (se faktaboks). Budgettet bevilliges af stiftsrådet. Vores opgave er at understøtte kvalitetsudviklingen af prædikenarbejdet på stifts-, provsti- og sogneniveau og sikre en udvikling og udveksling af homiletiske erfaringer mellem de tre niveauer.

Netværket arrangerer seminarer og workshops på stiftsplan og homiletiske konferencer i samarbejde med andre stif-

Foto: Rune Hansen

ter. Provstipræsterne har ansvaret for at igangsætte initiativer i provstiet tilpasset de lokale forhold og være bindeled mellem provstiets præster og det overordnede netværk. Netværket samarbejder med uddannelseskonsulenten og sørger for, at Roskilde stift er repræsenteret i internationalt og nationalt homiletisk udviklingsarbejde.

Små triller og toner af arbejdet

I et provsti sender præsten en fælles mail med sine første overvejelser over den kommende søndags prædikentekst. I løbet af ugen skriver andre præster videre på mailen. Om søndagen lyder i provstiets kirker vidt forskellige prædikener, alt efter, hvordan den enkelte præst greb sin prædiken an, men undervejs har præsterne inspireret hinanden.

I et andet provsti afholdes provstimøde med en inspirator udefra. Alle skal prioritere deres tid og denne samarbejdsform er givende uden at være alt for tidskrævende. Tidligere har man i provstiet haft besøg af en forfatter, en skuespiller og adskillige teologer. Studiedagene har skabt sammenhold i provstiet. Næste gang slår to naboprovstier sig sammen om at holde studiedag, fordi de så kan få en dyrere oplægsholder ud.

I et provsti mødes man i prædikengruppe 2 timer hver 8. uge. Man laver brainstorm om næste 8 ugers prædikentekster, alle går hjem med noter og føler, at de allerede er lidt foran og i gang med de prædikener. Gruppen aftaler at arbejde med begravelsestaler næste gang.

“

Præster, der arbejder med menneskers ånd og liv, har derfor også ansvar for at ramme tonen, når vi prædiker.

Provsten holder møde i et provsti. Det almindelige møde er udvidet med 1½ time, hvor jeg holder en inspirations-workshop med præsterne. De bliver sat i gang med flere øvelser, som skal hjælpe med at se nye vinkler på prædikentekster. På et tidspunkt bliver de sat til både at hviske, synge og dirigere teksten.

Det homiletiske Netværk holder seminar i Konventhuset i Roskilde. Der er kommet ca. 35 præster, som hører foredrag og afprøver foredragsholderens metode. Der er livlig snak under frokosten.

I den anden ende af stiftet mødes også en prædikengruppe. De holder prædikener for hinanden i kirkerummet. Her er både ærlig og nænsom feedback på stemme, fremtoning og tekst på samme tid. Ankerpræsten fortæller, at hun har hørt fra netværkets præster om en gruppe, der holder "halvfærdige" prædikener for hinanden. Gruppen vil overveje på den måde at invitere hinanden endnu længere ind i processen.

Der er møde i Det homiletiske Netværk. Man evaluerer et seminar og planlægger en workshop, men ellers har mødet fokus på arbejdet i provstierne. I et provsti går det trægt med at opbygge prædikegrupper. Vha. drøftelserne beslutter præsten sig for at bede provsten om at få et punkt på dagsordenen på næste provstimøde og for nuværende satse på en fælles studiedag og så være tilfreds med en mindre prædikegruppe.

Tunger af ild og dog prædiken mild

Forkyndelsen er en kirkelig kerneopgave, som der skal skabes rum og plads til. Ved at opprioritere prædikenarbejdet og hjælpe præsterne med at holde fokus på dette vigtige felt kan man både skabe en vedkommende forkyndelse for kirkegængere og få glade præster i stiftet.

Det er den slags, vi arbejder for i Det homiletiske Netværk.

Artiklens forfatter lynskudt på stiftiskurset på Liselund, oktober 2018.
Foto: Christina Molbech

FAKTABOKS

Oversigt over medlemmer:

Roskilde Stift: Peter Fischer-Møller, biskop, og Maria Harms

Roskilde Domprovsti: Marianne Maagaard

Lejre Provsti: Birgit Svendsen

Køge Provsti: Signe Asbirk

Kalundborg Provsti: Helle Brink

Holbæk Provsti: Asbjørn Hansen

Ods og Skippinge Provsti: Sten Hartung

Ringsted-Sorø Provsti: Anne-Marie Nybo Mehlsen

Slagelse Provsti: Jesper Biela Christensen

Tryggevejle Provsti: Erik Grønvall Kempfner

Næstved Provsti: Christine Pihl

Stege-Vordingborg Provsti: Anna Birgit Thyssen

Greve-Solrød Provsti: Ebba Neimann Rasmussen

Hvordan kommer vi det moderne, søgende menneske i møde?

Selvom vi synes, at højmessen er vidunderlig, betyder det ikke, at alle synes det samme. Spørgsmålet er: Hvorfor er det så svært at komme over dørtærsklen til kirkerummet? Og hvorfor søger folk ikke naturligt i retning af deres kirke for at finde en mening, fred i sjælen, ro og alt det, som jeg forbinder med at være kristen?

Gennem samtaler og praksis har jeg i tæt samarbejde med vores organist Martin Valsted, fundet en vej, som taler til dem, der ikke normalt finder vej til kirken. Vi kalder gudstjenesterne for rytmiske aftengudstjenester, og her kommer flere og flere nye ansigter på 50+. Vi nærmer os 70 kirkegængere, som kommer fra hele Næstved og opland, da det åbenbart rygtes på de sociale medier.

Hvad er det vi gør?

Jeg finder et tema til aftenen og et skriftsted, der underbygger temaet, og jeg vælger sange fra Salme-sangbogen, 100 Salmer og Højskolesangbogen foruden Salmebogen. Vi har altid en helt ny sang med, som vi gentager til den næste rytmiske aften. Vores kor sidder nede i menigheden, fordi vi vil styrke fællessangen, og al musik bliver spillet på kirkens flygel. Nogle gange er der inviteret en musiker, der spiller sammen med Martin Valsted, andre gange er det kun ham, der improviserer over de gamle, kendte salmer efter en tekstlæsning, et digt, en bøn eller genfortælling af en bibelsk fortælling eller lignelse.

Vi kommer helt ned i tempo og vi kan høre hinanden synge. Der er tid til fordybelse og eftertanke, når organisten spiller, lyset er dæmpet og stearinlysene tændt. Bagefter nyder vi et glas vin eller kondivand og får snakket sammen, inden vi går hver til sit.

-Jeg har gennem flere år arbejdet med højmessen og særgudstjenester for at komme det moderne, søgende menne-

ske i møde, og oplever, at det er muligt, selvom vi har en fast liturgi, som vi ikke kan røre ved.

Men det kræver et tæt samarbejde med kirkens organist og en menighed, som kan lide fornyelse i salmevalget. Begge dele er til stede i Skt. Jørgens kirke, og vi har skruet på de knapper i højmessen, som det er muligt at skrue på.

RYTMISKE AFTENGUDS- TJENESTER

*Tekst: Sognepræst Lillian Jordan Nielsen,
Skt. Jørgens Sogn, Næstved*

Når Martin og jeg holder højmesse sammen, overfører vi nogle af aftengudstjenestens principper til højmessen. Vi indleder med orgel og de kendte, ældre salmer, men efter prædiken synges en rytmisk nyere salme, og resten af højmessen spilles for det meste på flyglet. Postludiet er ofte én af Martin Valsteds egne kompositioner over en kendt, ældre salme, som han har udgivet på sin CD "Ugens salmer". Skulle der komme nogle "nye" kirkegængere, som har oplevet en rytmisk aftengudstjeneste, vil de se en sammenhæng og opleve en mere moderne højmesse inden for de liturgiske rammer, vi har.

Det handler egentlig bare om at komme menigheden i møde, så alle forstår og mærker, hvorfor det er vigtigt at give sig selv en time med Vor Herre. Vi skal som

præster turde justere på det, vi gør, så alle føler sig hjemme og slapper af, så vi virkelig kan mærke, at her er der noget vigtigt på spil.

Men det kræver også, at vi hele tiden stiller os selv det spørgsmål: "Forstår folk, hvad jeg siger, føler de sig velkomne?". Det er en meget svær balancegang, men det er det hele værd, når folk kommer og melder sig ind i folkekirken efter en højmesse, eller deler en åbenbaring, som de fik efter en rytmisk aftengudstjeneste.

Tro formidles gennem alle vore sanser, gennem musik, ord, digte, sang og bøn.

FAKTABOKS

Dy Plambeck er født i 1980 og uddannet fra Forfatterskolen i 2004.

Debut i 2005 med prosadigtsamlingen "Buresø-fortællinger" om sit barndomsland i Nordsjælland. Siden har hun udgivet romanerne "Texas' rose", "Gudfar" og "Mikael".

Dy Plambeck har også udgivet flere børnebøger, undervist i skriveværksteder på højskoler og er medlem af Højskolesangbogsudvalget.

Foto: Isak Hoffmeyer

Når forfatteren går i salmeværkstedet

Som en af sin generations mest talentfulde forfattere er **Dy Plambeck hovedsagelig kendt for sine romaner. Ti år efter sin debut valgte hun imidlertid at tage en ny udfordring op ved at kaste sig ind i salmedigtningens verden. Det resulterede i fire salmer i Kirkesangbogen, der i 2017 udkom som supplement til salmebogen. Her følger et miniportræt af en af Stiftsdagens gæstetalere.**

Tekst: Otto Lundgaard

*“Du er én af mange,
du er én som ingen andre.”*

I Dy Plambecks salme “Salig er den” bliver disse linjer sunget nærmest som et refræn i hvert af de fire vers. Refræner er ikke helt så almindelige i den danske salmesangskat, men gentagelsens mønster gør, at linjerne høres som et gennemgående tilsagn om, at du som menneske er enestående og dog står fælles med alle. Et evangelisk budskab sat op på bare to linjer, der siger det hele.

- Vi er som mennesker spændt ud mellem, at vi alle er helt unikke, men på samme tid bare én ud af mange. - Jeg ville gerne opelske en fornemmelse af, at vi også er en del af et større fællesskab. Og at der ligger en vis forpligtelse i netop det, sagde Dy Plambeck til folkekirken.dk i august 2018.

Salmen er skrevet over indledningen til Bjergprædikenen (Matthäusevangeliet, kapitel 5-7). Indledningen er kendt under navnet “Saligprisningerne”, og også her bliver vi mødt af et gennemgående tilsagn fra Jesus: Vi er salige som arvinger til Guds rige. En arv, der venter, og som vi engang skal få del i.

- For nu at tage udgangspunkt i Saligprisningerne, som jeg gjorde i en af mine salmer, så er de jo virkelig godt skrevet. Og “salig” er et vidunderligt ord i sig selv. Det kan ikke oversættes til noget andet ord, det er helt specielt, fortæller hun i samme interview.

Således har Dy Plambeck i sin salme heller ikke udsat selve ordet “salig” for en ny-oversættelse. I stedet kunne man fortolke salmens budskab - når man bemærker dens mange hverdagsbilleder - derhen, at vi er salige, når Gud i alle livets forhold er os nær. Det er altså ikke selve ordet, der forandres, men os.

Fællesskabet

På Stiftsdagen vil Dy Plambeck give sit bud på, hvad moderne salmedigtning kan være. Det gør hun ved bl.a. at præsentere os for nogle af sine egne salmer, som vi naturligvis også får lært at kende ved at synge dem som fællessang. En sangform, der synes fuldstændig afgørende for vores tilegnelse og tro.

Netop det har Dy Plambeck skrevet et essay om i Kristeligt Dagblad:

- Salmer giver os en fornemmelse af at være i en relation til Gud, men også til andre mennesker omkring os. Det sker helt konkret i gudstjenesten. Når vi synger salmen, får vi samme åndedræt som de andre i rummet. Vi bliver én krop. Vi synger sammen. Man er ikke alene i verden længere. Man deler ordene med de andre i menigheden. Fællesskabet findes.

To af hendes salmer kan I læse på de følgende sider.

Hold håbet op

Hold håbet op, og hold det udstrakt foran mig.

Her er en fremtid, her er liv, han er på vej.

Se, snefnug ligner noder i en symfoni,

jeg ser på himlen over dét, jeg lever i.

Hold håbet op.

Stjernen viser vej.

Hold håbet op.

Mørket skjuler sig.

Hold håbet op.

Hold det foran mig.

Vi venter midt i verset i en adventssang,

en stilhed efter stemmerne, der var engang.

Den hænger tungt i luften her som efter storm,

urolig sitren førend verden får sin form.

Hold håbet op.

Stjernen viser vej.

Hold håbet op.

Mørket skjuler sig.

Hold håbet op.

Hold det foran mig.

En julerose er en smuk, men ydmyg blomst,

jeg tænker på et ord, det er: Tilstedekomst.

En glød i mørket, og jeg mærker glæden ved,

han er på vej, det er et lys af evighed.

Hold håbet op.

Stjernen viser vej.

Hold håbet op.

Mørket skjuler sig.

Hold håbet op.

Hold det foran mig.

Salig er den

Salig er den der rejser sig,
der vasker et brandsår i lunkent vand.
Salig er den der sætter sig,
der kæntrer i båden og svømmer i land.
*Du er én af mange,
du er én som ingen andre.*

Salig er den der hvisker højt,
der prøver at undgå samfundets dom.
Salig er den der græder lavt,
der holder om barnet og føler sig tom.
*Du er én af mange,
du er én som ingen andre.*

Salig er den der løber tungt,
der rammes af lynet og mærker dets strøm.
Salig er den der sover let,
der vågner i mørket og husker sin drøm.
*Du er én af mange,
du er én som ingen andre.*

Salig er den der synger falsk,
der finder en tone i havets klang.
Salig er den der danser grimt,
der standser i skoven og hører en sang.
*Du er én af mange,
du er én som ingen andre.*

Når vi rammer tonen ...

– om præsten som modig forknyder

Tekst: Pernille Vigsø Bagge,
sognepræst i Løgstør, Aggerborg, Kornum og Løgsted Pastorat, Viborg Stift,
tidligere medlem af Folketinget for Socialistisk Folkeparti.
Fotos: Privatfotos.

Når vi rammer tonen...

...er det fordi vi har modet til at være ude af os selv, droppe flosklerne og jage frygten på flugt.

En bange præst er noget af det farligste, folkekirken kan præstere, hvis vi som folkets kirke skal være vedkommende for menigheden og alt dens væsen.

En bange præst er den præst, der frygter – med evangeliet foran sig – at komme til at støde nogen og derfor ikke tør sige højt og tydeligt, at vi skal elske uvennerne, dæmpe navlepilleriet og løfte hovedet i mod og tro på, at vi kan tåle at stå frem med både fejl og mangler.

Den offentlige gabestok

For nylig blev jeg inviteret til at holde et oplæg for nyslåede teologer, og forhåbentligt kommende folkekirkepræster, fra Pastorseminariet i Aarhus. De pastoralstuderende var inviteret til introdag i Viborg Stift. Mit oplæg førte til en samtale om shitstorme i medierne, stiv modvind på de sociale medier og frygten for at blive hevet frem foran alle for så at blive skammet ud og dernæst udstødt af flokken.

En dyb, iboende frygt som alle mennesker i bund og grund deler, og som giver mindelser om en vis korsfæstelse for mange år siden - og nutidig frygt for den offentlige gabestok, som vi i almindelighed lider under. Og de kommende kolleger i folkekirken så da også både skræmte og oprørte ud ved tanken om, hvad man som menneske kan blive udsat for i en moderne medievirkelighed.

Men sandheden er, at beretningerne i mit oplæg om folke-domstol og medieselvsving jo ikke stammede fra mine

Det er hver søndag vores medansvar som præster, at evangeliet bliver vedkommende, og vi skal turde "være den", hvor vores embede kræver os som mennesker, skriver Pernille Vigsø Bagge.

“

Vi skal ikke give det mest private, men vi skal give det personlige, der spiller sammen med det professionelle. Og ja, det har en pris. Det koster at dele ud af sig selv – men der er også meget at vinde ved at turde stå frem som det uperfekte menneske, man er.

knap fire år som sognepræst i den nordlige ende af Viborg Stift, men i stedet var fortællingerne om en stor del af hverdagen som folketingspolitiker på Christiansborg gennem lidt mere end 10 år.

Men det er lighederne mellem de to forskellige betroede hverv, præst og politiker, der er interessante i denne sammenhæng. Både præsten og politikerens skuffer og fejler fælt, hvis hun, for det første, ikke tør gå ud over sig selv ved at give noget af sig selv, også dér hvor det bliver sårbart. Hvis hun, for det andet, falder til papegøjesnak og floskler (hvad enten det er "politiker-sprog" eller "Jesus-remoulade", det drejer sig om) og hvis hun, for det tredje, bliver bange for at være for politisk korrekt eller for politisk ukorrekt – ingen ved alligevel mere, hvad der er hvad her i polariseringens og polemikkens tid.

Ærlig indlevelse og medvirken

Det første - at give en del af sig selv til de andre - er en forudsætning for at blive opfattet som ærlig, ligeværdig og tilgængelig. Den politiker eller præst, som altid forbliver i armslængde til de mennesker, han eller hun henvender sig til, som ikke tør sige hvad hun tænker, men siger, hvad hun tror, de andre tænker, og som derfor glimrer ved sit mentale fravær, eller holder fast i en opstyltet fastlåst identitet, taber ikke bare tonen, men også muligheden for at vise, at fællesskabet fordrer ærlig indlevelse og medvirken.

Vi skal ikke give det mest private, men vi skal give det personlige, der spiller sammen med det professionelle. Og ja, det har en pris. Det koster at dele ud af sig selv – men der er også meget at vinde ved at turde stå frem som det uperfekte menneske, man er. At ville fremstå perfekt ender i en hul og falsk tone.

Dernæst - at droppe flosklerne - det er sværere end man tror, for vi beskytter os selv bag ord og vendinger, som vi er trygge ved, og som ingen til sidst kan høre, hvad betyder eller blive bevæget af. Når politikere taler om "nødvendighedens politik" uden at

“

Når vi rammer tonen, bliver menigheden hængende, også når vi forkynder det, menigheden ikke selv havde tænkt, den kunne være enig i.

konkretisere, hvorfor den og den besparelse er nødvendig, eller præster taler om "næstekærlighed" uden at uddybe hvor, hvordan og hvorfor næsten optræder i vores fælles liv med hinanden, så kan folk ikke høre, hvad der bliver sagt, og så bliver det så uendeligt ligegyldigt.

Og sidst, men ikke mindst, så er der frygten for at gøre og sige det forkerte. Det er min oplevelse, at vi præster kan blive bange for selv vores egen skygge: Tør vi servere portvin som altervin? Tør vi lade være? Tør jeg nævne Trump i min prædiken? Tør jeg lade være? Tør jeg nævne, at Jorden er overophedet, eller er det for tæt på syndfloden? Tør jeg tale om de fremmede, dem vi kender og dem midt i mellem, eller skal jeg helt holde mig fra nutidens problemer og kun tale om jøder og hedninger på Jesu tid?

Frygt ikke – hav mod.

Troværdigheden

"Stå på broen!", som vores glimrende underviser på Pastorseminariet, sygehuspræst Ruth Østergaard, udtrykte det.

Vi er som sognepræster de kaptajner, som må sejle folkekirken videre ind i folks liv. Og selv om vi flankeres af smuk musik, velskrevne salmer og en flot pyntet kirke, så er det hver søndag vores medansvar, at evangeliet bliver vedkommende, og vi skal turde "være den", både i vores prædiken, i sjælesorgen og alle andre steder, hvor vores embede kræver os som mennesker.

Tør vi ikke sige det ene, tør vi næste søndag heller ikke sige det andet, og til sidst er der ingen, der kan høre, hvad vi siger. Selv dét at købe en pakke vaskepulver eller et pund oksefars i supermarkedet er blevet en politisk handling, og der er, har tiden vist, altid nogen der står klar til at blive krænket, stødt på mancherterne eller sure. Så vi skal løfte hovedet, droppe frygten og tone rent flag. Ikke for at sære, men for at forklare. Når vi rammer tonen, bliver menigheden hængende, også når vi forkynder det, menigheden ikke selv havde tænkt, den kunne være enig i.

Når vi rammer tonen, kan vi med oprejst pande tage diskussionen i kirkedøren om, hvorvidt det var nødvendigt at nævne weekendens terrorangreb eller den nye strategi for hjemløse.

Og nej, vi skal aldrig bruge evangeliet til at tale partipolitik – det er evangeliet for vigtigt og vægtigt til. Men med ni partier repræsenteret i Folketinget og flere andre, der gerne vil til, så er der altid én eller anden politiker fra ét eller andet parti, som allerede har sagt noget, der ligner det, vi sagde i søndags, og fred være med det.

Præster og politikere står på en høj talerstol, hvorfra de kan høres vidt og bredt. Men når politikeres troværdighed er temmelig lav, mens præsters troværdighed af befolkningen vægtes relativt højt, så kan forklaringen være, at politikerne, i en barsk medievirkelighed, gemmer sig bag en facade eller fastlåst identitet, at de spreder floskler, men også frygt – mens folkekirkepræster i højere mål går ud over sig selv, prøver at droppe flosklerne og forkynder mod.

Og når dét sker, så rammer vi tonen.

Billedet af min kollega Lars Lyngberg-Larsen og mig er fra Løgstør Kirkes 125 års jubilæum, oktober 2018, fortæller Pernille Vigsø Bagge og tilføjer: - De to figurer af PlayMais har jeg lavet (find dem på indholdsfortegnelse side 4 / red.).

FAKTABOKS

Pernille Vigsø Bagge, 44 år.

Medlem af Folketinget for SF fra 2005-2015.

Kommunalbestyrelsesmedlem for SF 2001-2005, Løgstør kommune og 2014-2018 i Vesthimmerlands kommune.

Cand. theol. fra Aarhus Universitet 2004.

Sognepræst i Løgstør-Aggersborg-Kornum-Løgsted siden 2015.

Gift med Michael og mor til Freja på 13 år og Anna på 15 år.

At ramme tonen – hos de unge

Af Sarah Krøger Ziethen,
sognepræst og gymnasiepræst i *Roskilde* Domsogn.

Nogle gange er det næsten ikke til at høre, hvad der bliver sagt.

Lyden fra scenen fylder også baren ud, og jeg må læne mig helt tæt på for at høre, hvad der bliver sagt! Men det er ikke drikkevarer, der bliver bestilt – oftere et svar på et spørgsmål! Jeg er nemlig ikke bare bartender på Gimle – jeg er gymnasiepræst og derfor frivillig på et spillested! Her møder jeg de unge på deres hjemmebane og viser dem samtidig, at præster ikke “bare” er at finde i kirken søndag morgen, men at vi også tager del i deres hverdag og anerkender, at deres liv er vigtigt!

Tonen er slået an fra starten.

Aftenen starter altid med at alle frivillige præsenterer sig, og alene det, at ordet “præst” bliver sagt højt, bringer en stilhed med sig. Men det fortaber sig, når vi senere på aftenen sammen langer øl over baren eller slæber stole på plads – og mens musikken spiller, er der tid til snak. Eller faktisk samtale! For det er ikke bare snak, de unge gerne vil – men ofte er det en samtale om det, der optager dem. Både i forhold til kirken, ting de har hørt eller oplevet i kirkelige sammenhænge – men i løbet af kort tid kommer det til at handle om dem. Om deres liv.

For de unge har brug for at tale med voksne – gerne nogen, som ikke på anden vis er involveret i deres liv. En, hvor de kan tale om de ting, som de måske skammer sig over eller ikke har lyst til at tale med nogen, de kender, om. Og slet ikke deres forældre, som måske bliver skuffede eller kede af det, eller studievejlederen, som skriver alting ned i deres journaler.

Heldigvis er “præsten” stadig forbundet med en voksen, som er vant til at tale om livet på godt og ondt – og når præsten samtidig er lige ved siden af og tiden er der – så er det oplagt at tale løs. Ordene vælter ud.

Jeg gør mig umage med at lytte. Ikke bare til det, de siger, men det de prøver at sige, men måske mangler ord for. Eller det de ikke tør sige, og som derfor kommer ud i skjulte blikke og kropssprog. Og så svarer jeg. I samme tone, som de har slået an, er vi filosofiske, søgende, kritiske, nysgerrige. Prøver at skabe et fællessprog, hvor vi taler sammen. Gør mig umage med ikke at komme med mine “mor-agtige” kommentarer eller bedrevidenhed. Men det er min oplevelse, at de unge ofte gerne vil have en voksens svar – eller modspil.

Jeg tænker nogle gange, at jeg er som en mur, de kan spille bold op ad. Som ved, hvor jeg står, hvad jeg tror, hvad jeg håber. Mine erfaringer med livet og hvad jeg har lært af andre. Det prøver jeg at bringe i spil, bringe det ind i samtalen, så de kan forholde sig til det. Tonen er ikke belærende, men ærlig: “Jeg tror, at ...”.

At være til stede

Der er typisk to områder som de unge slår tonen an med:

Den ene er oftest en drillende, nysgerrig melodi: De unge bliver i dag bedt om at forholde sig til alt. De skal meget tidligt forholde sig til, hvad de vil med deres liv! De forventes at have taget stilling til det hele, allerede inden de når gymnasiealderen – eller absolut senest inden de bliver 25. De tager det alvorligt. Jeg oplever, at der ikke er den samme blufærdighed over for tro i dag som for 20 år siden, da jeg selv var på deres alder. Nu har alle en holdning – måske fordi religion fylder meget i vores hverdag, ikke mindst på de sociale medier. Men deres tro er ofte ikke en levet tro, de er ofte ikke del af trosmæssige fællesskaber. I en hverdag, hvor der dårligt er tid til at ses med familien, fordi skole, lektier, venner, træning, arbejde fylder det hele, søger de ikke ekstra fællesskaber. Men når samtalen falder på troen, har de unge ofte lyst til at tale om det alligevel.

“

Jeg oplever, at der ikke er den samme blufærdighed overfor tro i dag som for 20 år siden, da jeg selv var på deres alder. Nu har alle en holdning – måske fordi religion fylder meget i vores hverdag, ikke mindst på de sociale medier. Men deres tro er ofte ikke en levet tro, de er ofte ikke del af trosmæssige fællesskaber.

Den anden er i mol: livets bagside. Det man ikke kan dele på Instagram, hvor man kun lægger de gode historier ud, eller Snapchat, hvor man risikerer, at der bare bliver svipet hen over ens sorg. De unge deler deres tanker om, ikke at kunne leve op til deres egne forventninger, og de forventninger som de forventede, at andre havde til dem. Om ikke at være lykkelig hele tiden. Ikke at ligne en forsidemodel. Ikke at have venner nok. Ikke at være det, de tror forældrene ønsker. Forhold til søskende, venner, klassekammerater.

Ved at være til stede dér, hvor de er, ved at stå i baren og blande drinks, tørre gulvet op, spise sammen, tror jeg, at de oplever at jeg tager dem alvorligt.

“

Ved at være til stede dér, hvor de er, ved at stå i baren og blande drinks, tørre gulvet op, spise sammen, tror jeg, at de oplever at jeg tager dem alvorligt.

Ruth Perrin, ph. d. på Durham University i ungdomsteologi taler om, at de unge søger “safe spaces” – sikre steder – hvor de kan tale om disse ting. Og ikke bare sikre steder – men også autentiske voksne, der ikke taler ned til dem, men hvor relationen er venskabelig, og hvor den voksne kan hjælpe dem med at bearbejde de tanker, de går og tumler med – ikke give dem flere informationer eller gode råd, men med gode spørgsmål og nærvær hjælpe dem med at finde det, der skal være deres vej. Hun taler om, at ved at være der for dem og med dem i disse formative år, slår man tonen an for deres forhold til kirke og tro resten af deres liv.

Det prøver jeg at gøre.

FAKTABOKS

Sarah Krøger Ziethen

Gymnasiepræst i Roskilde sammen med Jarl Ørskov Christensen. Dækker Roskildes 3 gymnasiale uddannelser. På landsplan er der 40-50 præster, som er særligt tilknyttet en ungdomsuddannelsesinstitution.

I Roskilde er gymnasiepræsterne udpeget blandt provstiets præster, og der er ikke afsat ekstra timer til det, så det falder under almindeligt sognearbejde, dog bevilliges funktionstillæg.

Vi har primært to opgaver: Dels at være ressourcepersoner på skolen og tage del i undervisningsforløb og debatter, hvor lærerne tænker, at det er interessant at have en præst med, dels at være sjælesørgere for de unge, som ønsker at tale med en præst.

Da arbejdet som gymnasiepræst er en del af det almindelige arbejde i sognet, er vi til rådighed for studievejledere, lærere og elever, når de har lyst. De fleste kontakter os først på mail eller telefon – enkelte finder os på Facebook. Og så er der alle dem, vi møder ude i byen – for mit vedkommende ofte på Gimle.

Tonen fra Kristuskransen

Tekst: Kirsten Nielsen, professor emeritus, Aarhus. Foto: Privatfoto

Den svenske biskop, Martin Lönnebo, skriver i sit lille hæfte om Kristuskransen¹, at den fra hans side er tænkt som en redningskrans for sjælen.

Den består af forskellige perler med hver deres betydning, og til hver af perlerne er der knyttet en særlig bøn. Men hvem er den Gud, Lönnebo gennem Kristuskransen taler til? Og hvilken tone rammer hans bønner?

¹ Martin Lönnebo, Kristuskransen®. *Øvelser i livsmod, livslyst, selvbesindelse og i at leve Gud nær*, Unitas Forlag, 2. udg. 2014. Oversat fra: Martin Lönnebo, *Frälsarkransen*. Verbum Forlag, Stockholm, 1996.

Gudsperlen

Den største perle i kransen hedder Gudsperlen. Den er gylden, og der er knyttet hele to bønner til den. Det er den, man begynder med, og den man slutter med.

Den første bøn lyder:

Du er grænseløs.

Du er nær.

Du er lys

og jeg er din...

Det er karakteristisk for denne bøn, at Gud beskrives både som en person og som noget ikke-personligt. Når vi henvender os til Gud med det personlige pronomen "du", gør vi det i tillid til, at Gud er som en person, vi kan tale til og forvente at få svar fra. Men når vi kalder Gud for grænseløs, så markerer vi, at Gud er mere end en person. Det grænseløse ved Gud kan forstås geografisk om den allestedsnærværende Gud, men også om Guds magt og kærlighed, som vi ikke skal sætte grænser for.

"Du er nær". Gud er som en person, men personer kan være langt fra os, fysisk såvel som mentalt og følelsesmæssigt. Derfor er det vigtigt at blive mindet om, at Gud altid er tæt på.

Gud er lys. Billedet af lyset kender vi bl.a. fra Johannesprologen, hvor det hedder om Kristus, at han er det sande lys (Joh 1,9). Når Bibelens forfattere taler om Gud, bruger de billeder. Formålet med at tale bogstaveligt er at være så præcis som muligt, så vi begrænser betydningen. Men når vi bruger billeder, er det, fordi vi taler om noget, som ikke lader sig klart afgrænse, definere. Lyset er i denne bøn et godt billede på Gud, som netop ikke lader sig definere. Gud er både grænseløs og nær. Lyset trænger ind i mørket, det findes i de yderste dele af vores verden, og sam-

FAKTABOKS

Kirsten Nielsen er dr.theol. og pensioneret professor i Det Gamle Testaments eksegesis fra Aarhus Universitet.

Hun har bl.a. arbejdet med gudsbilleder i Det Gamle Testamente og i nyere salmeskrivning.

På Stiftsdagen vil hun tale over emnet: Gudsbilleder, der kommer os ved.

tidig er det ganske nær. Det omgiver mig og rører mig. Sådan er Gud.

Efter det ikke-personlige billede af lyset følger til sidst ordene: "Jeg er din". Her får vi i en meget kort sætning hele to personlige pronomener, der fortæller om relationen mellem os og Gud. Vi tilhører hinanden, ikke som en ting kan tilhøre en person; men sådan som to elskende kan sige det til hinanden.

Den anden bøn lyder:

*Hellig, hellig, hellig,
nåde fuld og mægtig,
Fader, Søn og Helligånd,
ære være du.*

Ordene "Hellig, hellig, hellig" viser tilbage til Det Gamle Testamente. Under en vision ser profeten Esajas Gud sidde på sin trone omgivet af serafer, der råber til hinanden: "Hellig, hellig, hellig er Hæskarers Herre, hele jorden er fuld af hans herlighed!" (Es 6,3). Esajas reagerer med rædsel, for han ved godt, at han er en mand med urene læber, og "nu har mine øjne set kongen, Hæskarers Herre". Men så renser Gud hans mund, så han kan forkynde Guds budskab rent og purt.

Det Gudsbillede, der tegner sig her, er præget af ærefrygt over for den hellige Gud. Nok er Gud den nære; men Guds hellighed indebærer en vis afstand, nemlig den afstand som skabes af menneskers synd. Derfor måtte profeten Esajas renses, før han kunne følge Guds kald. Som kristne blev vi renset i dåben, og vi får ved nadveren igen og igen Guds nådige forladelse for alle vore synder. Derfor taler Kristuskransen ikke blot om en mægtig Gud, men også om en nådefuld Gud.

Bønnen slutter med en lovprisning af Gud som "Fader, Søn og Helligånd". Det er den kristne Gud, ikke den gammeltestamentlige Hæskarers Herre alene, men også Kristus og den hellige ånd, vi beder til, når vi følger Kristuskransen. Ligesom vi må bruge billeder for ikke at begrænse betydningen af, hvem og hvad Gud er, sådan kan vi heller ikke nøjes med blot det ene af de tre navne. Ligesom der bliver brugt såvel personbilleder som ikke-personlige billeder om Gud, sådan er navngivningen af Gud i kristendommen ikke entydig. Der er tre sider af den ene hellige Gud.

Hvad er det for en tone, Kristuskransen rammer?

Undertitlen på hæftet lyder: Øvelser i livsmod, livslyst, selvbesindelse og i at leve Gud nær.

“

Vi må erkende vore egne grænser og vise ydmyghed over for himlens og jordens skaber; nære taknemmelighed over for den korsfæstede og opstandne og glæde os over, at Gud er os nær i sin ånd. Alt det skal med, for at vi rammer tonen.

Disse ord rammer godt ind i det moderne menneskes længsel efter et meningsfyldt liv med mod og lyst til at udfolde sine evner. Men de taler også om selvbesindelse og om at leve Gud nær. Vi skal erkende, at vi ikke er verdens centrum. Meningen med livet finder vi derfor ikke inde i os selv, men i den nære relation til Gud og til vore medmennesker.

Hvilke ord skal kirken så bruge for at forkynde, hvad livet i Guds nærhed betyder? Kirken skal først og fremmest bruge de gudsbilleder, som Bibelen er så rig på. Det har kirken altid gjort; men der er nok en tendens til, at vi i dag begrænser vore billeder til dem, der handler om Gud som en venlig person, som tager imod os uanset hvad. Billedet i sig selv siger ikke noget forkert om Gud; men det må ikke stå alene. Derfor rammer vi kun tonen, hvis vi også bruger ikke-personlige billeder, der peger på Guds anderledeshed.

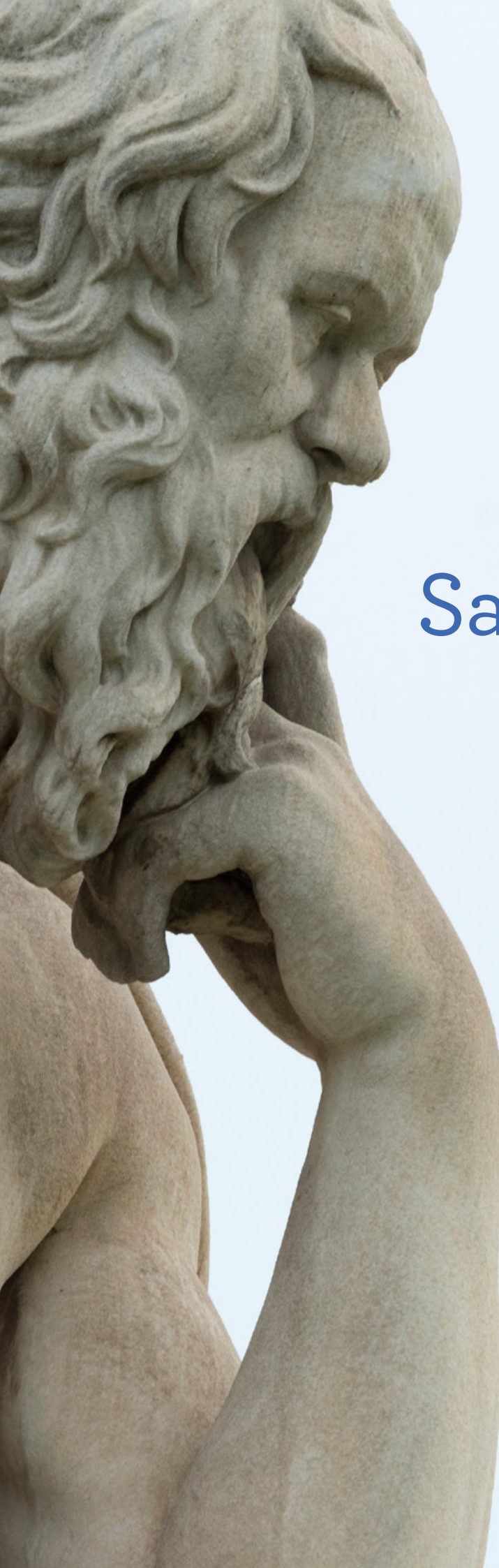
Med Gud er det som med lyset (jf. Sl 27,1), med Gud er det som med en kilde med levende vand (jf. Jer 2,13), med Guds ånd er det som med vinden, der blæste hen over urhavet ved skabelsen (1. Mos 1,2), og med Gud er det som med en fast klippe, som man kan bygge sit liv på (jf. Sl 62,3). Ud fra disse billeder og brugen af dem i Det Nye Testamente vokser de fortællinger, der er med til at skabe tillid til Gud. For når Gud ligner noget så fundamentalt som lys, vand, vind og klippe (jf. de fire elementer: ild, vand, luft og jord), så er Gud mere end en venlig person. Så er Gud også ubegrænset, livsnødvendig, skabende og urokkelig. Og når Gud er den treenige Gud, så hører også de fortællinger, vi kender om Gud som skaberen, Jesus Kristus som frelseren og Helligånden som Guds levende nærvær i verden, med.

Tonen fra himlen

Det er godt, at vi af og til forsøger os med nye udtryk og billeder; men vi skal huske på, at der ud af et billede

breder sig en historie. Og skal den historie være relevant for os, så skal den ikke kun handle om, hvad vi har brug for af livsmod og omsorg, men også om den Gud, som vi må vise ærefrygt. Vi må erkende vore egne grænser og vise ydmyghed over for himlens og jordens skaber, nære taknemmelighed over for den korsfæstede og opstandne og glæde os over, at Gud er os nær i sin ånd. Alt det skal med, for at vi rammer tonen.

Tonen fra himlen, som aldrig skal forstumme i “sjælens glade pilgrims-sang”, er den tone, vi som kirke skal give videre, når vi taler om Gud. Det kan gøres på mange forskellige måder; men hvis tonen ikke klinger af slægters erfaringer, sådan som vi møder dem i Bibel og salmebog, så risikerer vi, at det alene er vor egen tids tone, vi synger med på.

Filosofiske Samtalesaloner rammer tonen rent

For 5 år siden så et nyt initiativ lyset på Vesterbro. Med inspiration i 1920'ernes salontradition i Paris, hvor der i finkulturelle og intellektuelle kredse blev talt om alt lige fra kunst og filosofi til om, hvad det vil sige at være menneske, slog vi på Vesterbro dørene op til det, der skulle vise sig at blive en succesfuld og fremtidsgodkendt relancering af den traditionelle sogneaften: [Filosofiske Saloner på Vesterbro](#). Her 55 saloner senere vælter gæsterne stadig ind - vi har ramt tonen!

*Tekst og foto: Birgitte Kragh Engholm,
sognepræst, udvikler, forfatter og fremtidsforsker,
Sct. Matthæus kirke, Vesterbro Sogn, Københavns Stift*

Foto: Otto Lundgaard

Fra Sokrates har vi lært, at samtalen kan sætte gang i refleksionerne, og at vi alle har potentialet for ny indsigt og erkendelse i os. I kristendommen og i de kristne fortællinger finder vi samme potentiale for indsigt og erkendelse, når Jesus igen og igen udfolder, hvad det vil sige at være menneske.

Med udgangspunkt i både Sokrates og Jesus, i filosofien og teologien satte jeg mig for fem år siden for at udvikle og relancere den traditionelle sogneaften.

Motiverne var to: For det første at skabe et koncept, hvor gæsterne ikke bare kom og blev underholdt, for derefter at gå hjem, tænde for Deadline og glemme det hele igen. Formålet var derimod at få gæsterne til at forholde sig til det, de hørte. Tage det ind og lade sig påvirke,

forvandle, forundre og engagere af og i aftenens emne. Det andet motiv var at forsøge at fremtidssikre den traditionelle sogneaften OG få engageret den sværeste målgruppe, nemlig de 25-50-årige.

Fra mere til bedre

Som udvikler i Vesterbro sogn er det min opgave både at *udvikle* konkrete initiativer OG at *følge udviklingen*. Hvem er fremtidens medlemmer? Hvilke krav, forventninger, behov og ønsker har fremtidens medlemmer til folkekirken og deres medlemsskab? Og hvordan kan vi som folkekirke svare på folks krav, forventninger, behov og ønsker?

Det handler om at opfange de nye strømninger, tegne fremtidens mulige perspektiver og ramme tonen, og for mit vedkommende sætte det hele ind i en folkekirkelig kontekst.

Med de nye strømninger, også kaldet megatrends, for øje gik jeg derfor i gang med at udvikle det, der skulle blive til: Filosofiske Saloner på Vesterbro.

Der er i fremtidsforskningens *scenario planning* 12 megatrends, der spiller ind, når fremtiden skal afkodes, men særlig to megatrends var afgørende i udviklingen af de Filosofiske Saloner – nemlig megatrenden *fra mere til bedre* og megatrenden *fra servicering til aktivering*.

Vækstsamfundet har haft det som succeskriterie at skabe kvantitet. Buffeten, der bugner med alverdens tænkelige retter var målet. Men hvis vi kigger på den tendens, som ligger i fremtidens *værdisamfund*, kan vi se, at vi er på vej til at forlade buffetkulturen. Vi vil i fremtiden ikke have mere, men bedre.

Megatrenden *fra mere til bedre* er en reaktion på det vilkår, at vi alle har mere travlt end nogensinde. Tiden bliver for det moderne menneske i stigende grad en knap ressource, og derfor vil vi i fremtiden ikke bruge vores knappe tid på hvad som helst. Det bevidste valg for fremtidens moderne menneske vil derfor gå i retning af *fra mere til bedre*. Det moderne menneske vil i fremtiden stille krav om, have behov for, ønske om og forvente kvalitet fremfor kvantitet.

“

Med udgangspunkt i både Sokrates og Jesus, i filosofien og teologien satte jeg mig for fem år siden for at udvikle og relancere den traditionelle sogneaften.

For mig betød det, at udviklingen af de Filosofiske Saloner tog udgangspunkt i, at gæsterne skulle have en aften, der var “bedre” end alle andre. Vores location uKirken på Vesterbro blev sat op efter den franske salonmodel; grupper af gamle tunge klunkemøbler, velourlamper, tunge gardiner, bunker af levende lys, god fransk brie og rødvin, lækre baguettes fra byens bedste bager og jazzmusik med Sidney Bechet i højttalerne var blandt de nøje udvalgte ingredienser. Hver eneste detalje fra PR, setting af rummet, trakte-

mentet, til velkomsten, billetsalget og hele den stemning, jeg ville skabe, blev udviklet og gennemtænkt efter megatrenden *fra mere til bedre*.

Fra servicering til aktivering

Den anden megatrend, der blev sat i spil i udviklingen af de Filosofiske Saloner, var trenden *fra servicering til aktivering*.

Megatrenden *fra servicering til aktivering* er en direkte konsekvens af individualiseringen. I fremtiden vil folkekirkens medlemmer ikke være tilfredse med bare at blive service-ret. Service er passiv. Og fremtidens medlemmer vil være aktive. De vil være medskabende og har brug for at blive inddraget for at opleve noget som menings- og værdifuldt.

Med den megatrend i baghovedet stod det klart, at den traditionelle og mere *passive* foredragsaften skulle ændres til en aktiv og medskabende samtale. Derfor bliver folk efter velkomst og oplæg af en inviteret oplægsholder og mig selv, der står for teologien, opfordret til at sætte sig i små grupper af 3-4 personer og helst sammen med nogle de ikke kender. Herefter får de et samtaleark med spørgsmål, som de skal bruge under deres samtale, der varer en

FAKTABOKS

Filosofiske Saloner

I Vesterbro sogn har der de seneste 5 år været afholdt 55 Filosofiske Saloner.

Konceptet er udviklet af Birgitte Kragh Engholm, sognepræst i Vesterbro sogn.

Salonerne er et forsøg på at relancere den traditionelle sogneaften. Et eksistensbegreb som skyld, håb, synd, vilje, lidenskab er hver aften udgangspunktet for samtalerne.

De 110 billetter sælges på mindre end et døgn.

De Filosofiske Saloner har de senere år bredt sig, så de nu findes overalt i landet.

times tid. Samtalearket sikrer, at folk investerer og engagerer sig i aftenens emne og får engageret sig selv, og deres egne refleksioner og erfaringer. Efter samtalerne tager vi en "Højlunds-forsamlingshus-runde", hvor folk deler, spørger og kommenterer, hvad der er blevet samtalt om.

“

Den tyngde, den fylde, den horisont, det perspektiv vi som kirke kommer med, kan noget helt særligt.

Vores oplevelse og tilbagemeldinger på salonerne er, at folk efter to engagerede og levende timer går forandrede, forundrede, belyste, oplyste og meget glade hjem. Og de 115 billetter vi hver gang sætter til salg, er væk på få timer, og ventelisten for at komme med er lang.

Der er uden tvivl i tiden et stigende behov for rum, hvor samtale, refleksion og dybde prioriteres. Et behov for at samtale om, hvad det vil sige at være menneske, og reflektere og samtale om store begreber som fortvivlelse, dannelse, gentagelse, mod, mening, længsel etc.

Vi ramte med de Filosofiske Saloner på Vesterbro tonen rent, og siden har mange sogne rundt omkring i det danske dronningerige taget salonkonceptet til sig. De har ladet sig inspirere, vendt konceptet en halv omgang, så det passer præcis til deres sted og deres målgruppe, og oplevet samme store behov og interesse for at tale om, hvad det vil sige at være menneske.

Den tyngde, den fylde, den horisont, det perspektiv vi som kirke kommer med, kan noget helt særligt. Hvis vi lytter højere til folks behov og forsøger at høre, hvad det er, der bliver spurgt efter og spurgt om, så har vi i de her år historisk gode muligheder for at røre og berøre folk med evangeliet.

Historisk gode muligheder for at ramme tonen.

NÅR VI RÅMMER TONEN

– OM OPFATTELSE AF
HVAD **FIN** OG **IKKE**
FIN MUSIK I KIRKEN ER

*Tekst: Christian Hougaard-Jakobsen,
forstander på Midtsjællands Efterskole og
organistassistent i **Osted** Valgmenighed*

Fotos: Adam Grønne

Det er umuligt at forestille sig en gudstjeneste uden musik. Den har afgørende betydning for den samlede oplevelse af at være i kirke. Når Ordet, salmesangen og den øvrige musik supplerer hinanden, går hele gudstjenesten op i en højere enhed. Så går vi fra kirke med fornyet mod og perspektiver på livet.

Når vi holder gudstjeneste, trækker vi på en tradition, der rækker helt tilbage til kristendommens begyndelse. Som kirkegænger kan denne tradition opleves som et befriende helle fra en senmoderne, sekulariseret nutid, der blandt andet er præget af konkurrence, krav om (selv)-optimering og polarisering.

Traditionen kan imidlertid også opleves som fremmedgørende, fordi der er så meget, der er anderledes. Sproget, rummet, ritualerne, forløbet. På den ene side er der altså en stærk tradition, der er værd at holde fast i, og på den anden side er der en nødvendighed i at udvikle traditionen, så den bliver forståelig og relevant i sin samtid.

Højmessens ligger i faste rammer, og ofte skal der søges om tilladelse, hvis den ønskes ændret. Det er således ikke noget, man bare lige gør. Derimod er rammerne for kirkemusikken vide. Imidlertid har der også her været traditioner og bestemte opfattelser, der gjorde, at man ikke bare lige stemte gudstjenesten med et nutidigt tonesprog.

Det klassiske og det rytmiske

Den såkaldt rytmiske musik har haft trange kår i kirken. Måske er der imidlertid ved at ske et opbrud. Der er i de senere år udgivet nye salme- og sangbøger, der indeholder mange rytmiske salmer. Stillingsopslag vidner om interesse for kirkemusikere, der også kan spille rytmisk musik. Hvad der opfattes som "fin" og "ikke fin" musik i kirken er sandsynligvis under forandring. Hvordan gribes udfordringerne og mulighederne? Det starter med, at vi bruger de nye salmer.

Af og til pointeres det i debatten, at vores brug af kategorier er kunstig. Findes der for eksempel musik, der ikke er rytmisk? Kan der skrives musik i dag, der fra starten kan betegnes som klassisk? Når jeg anvender disse to kategorier, skelner jeg imellem en klassisk tradition, der har rod i en europæisk musiktradition, og som blandt andet trækker tråde tilbage til gregoriansk sang. Denne adskiller sig fra en rytmisk tradition, der er af afro-amerikansk oprindelse, og som præger vor tids almene musikkultur.

Meget groft sagt har man i kirken opfattet den klassiske musikkultur som fin. Den rytmiske musik har været fundet for

let og poppet. Det er en skam, og heldigvis er positionerne ikke længere så fastlåste, som de har været. Grøftegravning er afløst af nysgerrighed, åbenhed og anerkendelse af de forskellige kvaliteter, forskellige musikretninger indeholder.

Der har tidligere været stort fokus på at værne om traditionerne inden for kirkemusikken. Det har blandt andet vist sig i måden, man uddannede kirkemusikere på. Man uddannede sig næsten udelukkende inden for den klassiske tradition. Man blev organist, kantor eller kirkesanger. Orglet står helt centralt i denne tradition. Jeg er i en diskussion blevet mødt af et argument om, at orglet var et gudgivet instrument.

“

Hvad der opfattes som "fin" og "ikke fin" musik i kirken er sandsynligvis under forandring. Hvordan gribes udfordringerne og mulighederne? Det starter med, at vi bruger de nye salmer.

Der er blevet rystet på hovedet ad den rytmiske musiktradition, og nogle kirkemusikere har ikke villet spille de moderne salmer. Det kunne for eksempel ske med henvisning til, at disse ikke stod i koralbogen. Det kunne også ske ud fra en opfattelse af, at kirkemusikernes hovedopgave var at overlevere den "fine" kirkemusikalske tradition til menigheden uden plads til at inddrage ny og knap så "fin" musik.

Det monopol har vi kirkemusikere heldigvis mistet, og vi mødes nu med tydelige forventninger om at inddrage rytmisk musik og bearbejde den, så den bliver gudstjenesteegnet. Det betyder også, at vi må tilegne og dygtiggøre os inden for den rytmiske musik.

Det er begyndt at slå igennem på nogle af de institutioner, der uddanner kirkemusikere. Det er slået igennem i stillingsannoncer, hvor disse forventninger ofte formuleres klart. Der findes sammenslutninger, der udgiver nye salmer. Der arrangeres salmemaraton og konferencer over hele landet, hvor der gives gensidig inspiration. Og ikke mindst har en

række kirker påtaget sig rollen som forbilleder, andre har kunnet læne sig op ad. Ikke bare i forhold til at synge nye og rytmiske salmer, men også i brugen af andre instrumenter end orglet.

Gudstjenesten som prøvesten

Det har førhen været nemmere at bortdømme moderne og rytmiske salmer, fordi de har været for poetisk og musikalsk tynde. Niveauet er imidlertid steget voldsomt, ligesom antallet af tilgængelige moderne og rytmiske salmer også er det. Inden for de senere år er der kommet vægtige salmedgivelser, som bruges i mange kirker. Det er godt.

Ingemann og Grundtvig skrev salmer ind i deres samtid. Lissner, Jørgensen, Møllehave, Grotrian, Krogsdal, Rosendal og mange andre skriver ind i vores. Når evangeliet fortolkes, må det nødvendigvis ske på nutidige præmisser. Derfor er det bydende nødvendigt, at der skrives nye salmer med et nutidigt billed- og tonesprog. Der skal mange salmer til, og de må stå deres prøve ved at blive brugt i gudstjenesten. Så vil de fineste af dem indgå i salmetraditionen, imens en masse vil blive siet fra.

“

Når evangeliet fortolkes, må det nødvendigvis ske på nutidige præmisser. Derfor er det bydende nødvendigt, at der skrives nye salmer med et nutidigt billed- og tonesprog.

En del af det at udvikle gudstjenesten og gøre den relevant i sin samtid er nemlig at synge og spille nye salmer, der dels tager livtag med tilværelsen, som den tager sig ud for os senmoderne mennesker, dels skrives i et genkendeligt musikalsk univers. Dette skal ske under skyldig hensyntagen til og fortsat naturlig brug af vores stærke salmetradition, men denne styrkes blot ved at blive suppleret med nye salmer.

Erkendelsen af, at vi har brug for nye salmer med et nutidigt ordvalg, er således slået igennem. Inddragelsen af et nutidigt tonesprog er til gengæld ikke slået lige så meget igennem. Endnu. Det er for eksempel stadig noget, der bemærkes, når der bruges andre instrumenter end orglet. Jeg holder meget af at spille orgel og mener, at det fortsat skal stå centralt i gudstjenesten, men det behøver ikke at stå

alene. Mange af de klassiske salmemelodier spilles desuden fint på andre instrumenter end orgel, og det klæder mange af dem at træde frem i en anden musikalsk dragt. Vil man have syn for sagen, kan jeg for eksempel anbefale en “Bøn og brunch”-gudstjeneste i Brorsons Kirke på Nørrebro.

På samme måde som salmetraditionen styrkes ved at blive suppleret med nye salmer, forstærkes den kirkemusikalske tradition ved at blive suppleret med rytmiske melodier. Ligesom niveauet for nye salmetekster er steget voldsomt, gør det samme sig gældende i forhold til de melodier, der skrives til disse salmer. Willy Egmoses melodier kunne være et eksempel på dette.

Helt andre perspektiver

Der er således meget, der tyder på, at udviklingen går i retning af en øget mangfoldighed i forhold til salmer og musik i kirken. Nogen vil mene, det går for langsomt, imens andre vil mene, det går for hurtigt. Nogen vil mene, det er fantastisk med nutidige sprog billeder og toner, imens andre vil opleve en forfladigelse af en stærk tradition.

Jeg mener, vi bør tage den rytmiske musik og de nye salmer til os. Og endnu mere end vi har gjort det hidtil. Den rytmiske musik er lige så fin som den klassiske. Den rummer andre kvaliteter og stiller andre krav til os kirkemusikere end den klassiske musik, men de supplerer hinanden fint og kan sammen tjene til, at kirkegængerne går fra gudstjenesten med endnu mere fornyet mod og helt andre perspektiver på tilværelsen.

“... Folk sang saa smukt derinde”

Tekst: Ole Brinth, rektor for Sjællands Kirkemusikskole

“Det var et langt Stykke at gaa, før han kom til Aaen, og lille Claus var ikke så let at bære. Veien gik lige tæt forbi Kirken, Orgelet spillede, og Folk sang saa smukt derinde; saa satte store Claus sin Sæk med lille Claus tæt ved Kirkedøren, og tænkte, det kunde være ganske godt, at gaae ind og høre en Psalme først, før han gik videre: lille Claus kunde jo ikke slippe ud og alle Folk vare i kirken; saa gik han derind.”

Forbindelsen mellem dette citat og en samtale om at ramme tonen kan synes ganske luftig. Men der er grund til at begynde med H.C. Andersens fortælling om store Claus og lille Claus.

Især to.

Først det særlige udtryk, som vi møder her: *“det kunde være ganske godt, at gaae ind og høre en Psalme”*. Udtrykket “høre en salme” bruges ikke tit. Måske kun her. Men det siger meget. Det siger, at en salme nok er en tekst, men det er som sunget tekst, den sætter præg. Ikke som indenad læst tekst. Salmen klinger. Derfor kan den høres. Salmen har en tone.

Dernæst den vægt netop klangen/tonen tillægges. Det er sangen og klangen af sangen, der fanger store Claus og giver næring til tanken om at gå ind i kirken: *“Orgelet spillede, og Folk sang saa smukt derinde”*.

Store Claus blev ramt af salmesangen – han blev ramt af tonen.

Og sådan er det: Når vi rammer tonen har det betydning for os og for andre. De, der synger, rammer og bliver samtidigt ramt af tonen. De, der ikke synger, men ligesom store Claus gerne vil høre, bliver ramt af tonen. Det har betydning. Det har betydning, at vi rammer tonen.

Vi gør det ikke altid.

Dels kan vi i musikalsk henseende ramme ved siden af – synge forkert, eller synge falsk. Dels kan vi ramme ved siden af, hvis tekst og melodi ikke rammer hinanden, når vi synger. Sker det, vil sangen samlet set gå os forbi, fordi det i bedste forstand samklingende udebliver. Biklange og mislyde mellem

tekst og melodi forhindrer os i at ramme og blive ramt af tonen. Det kan i overført betydning blive falsk.

I den sidste betydningssammenhæng kan det give dybde og perspektiv, at lægge vejen om ad andre forståelser af “tone”. Vi taler om farvetoner, og hvis vi blander farver kan vi f.eks. vælge at tilføje en blålig tone. Der er således forbundet synsindtryk til det

at “tone” noget – der ligger en nærmest rumlig dimension i at “ramme tonen”.

I kirken får vi, med god hjælp fra salmedigtere og melodikomponister, mulighed for at ramme tonen i salmesangen.

“Orgelet spillede og Folk sang saa smukt derinde”.

I videre perspektiv vil man som kirkemusiker arbejde på, at også resten af musikken i en gudstjeneste rammer tonen – rammer tonen i dagens præg, rammer tonen i teksternes præg, rammer

tonen, der klinger med menighedens midte. Og det har betydning, fordi der derigennem skabes rum og forståelsesrammer. En skæv tone i en eller anden forstand bringer os ud af kurs, så vi ikke rammer og dermed ikke bliver ramt.

Tider skifter. Hvad der rammer i dag, kan være noget andet i morgen. “At ramme tonen” skal således forstås under en foranderlighedens synsvinkel.

Sagt på en anden måde: “Tonen” skal over tid ses og forstås som en flertalsform. For det er godt at ramme, OG det er godt at blive ramt.

“Lidt efter kom store Claus ud af Kirken, han tog sin Sæk igjen på Nakken, syntes rigtignok, at den var bleven saa let, for den gamle Kvægdriver var ikke mere end halv saa tung, som lille Claus! “hvor han er blevet let at bære! ja det er nok fordi jeg har hørt en Psalme!”

Artiklens forfatter lyttende under stiftskurset på Liselund, oktober 2018. Foto: Christina Molbech.

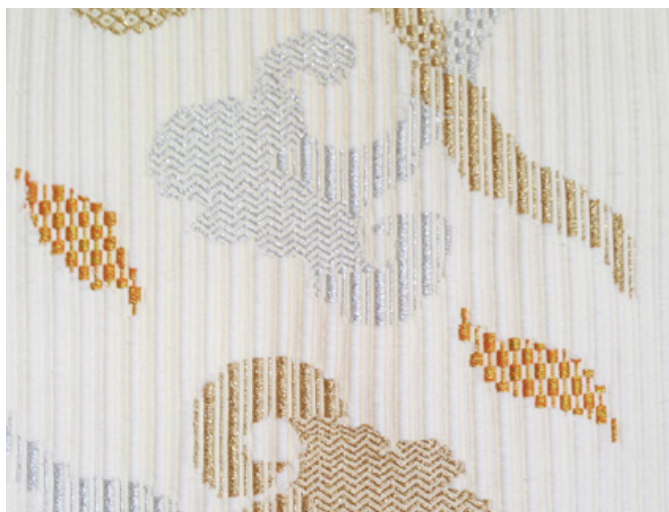

Når vi rammer farvetonen:

Flid, tid og mange overvejelser

Tekst og fotos: Gitte Karlshøj, Vævernes Hus

- om væverne i Vævernes Hus
og de tre messehagler

FAKTABOKS

Vævernes Hus

Vævernes hus er en iværksættervirksomhed, som siden 2016 har fokus på Vævehåndværket og den kulturarv der knytter sig til vævningen.

Vævernes Hus leverer udstillinger, historiske værksteder, foredrag og kurser.

Ledestjernen er at betage publikum med historiefortælling og skønne vævninger.

Værkstedet ligger på Katstrup Gods nær Jyderup.

www.vaevernes-hus.dk

Vi er alle vævere, men har vidt forskellige baggrunde og væveforudsætninger. Nogle er begyndere, andre er godt øvede, mens andre igen har op mod 50 års erfaring. Denne forskellighed transformeres til lighed og styrke, når vi sammen kaster os ud på de syv favne vand i designprocessen. Med fare for både at drukne og gå helt til bunds, lader vi dette ske mindst en gang om året, når vi sammen planlægger de næste store fælles væveprojekter. Ingen befinder her sig i sin komfortzone, som for os er den behagelige væverytme, hvor det meste er planlagt og besluttet. Men faktisk er det opholdet i kaotisk tilstand, der giver nye ideer og nye tekstiler.

Et godt eksempel er udviklingen af de tre skønne messehagler, som vi i 2017-18 fremstillede til begivenheden Vævefestival 2018.

Jugendstil

I en årrække har Vævernes Hus arrangeret årlige Vævefestivaler, og i sommeren 2017 tog vi fat på planlægning af programmet for 2018. Der skulle være foredrag, debatter, demonstrationer og workshops. Desuden en stribe tekstiludstillinger med internationale og danske vævere, heraf ikke mindst en udstilling, der skulle præsentere væverne i Vævernes Hus. Sidstnævnte udstilling skulle vi selv producere.

Som den gennemgående røde tråd for denne udstilling valgte vi at arbejde med temaet "Jugendstil".

Jugendstilens slyngede og naturstiliserede motiver tiltalte os som vævere, for i vævningens lod- og vandrette trådunivers kan man godt savne de organiske former. Som udgangspunkt er det vanskeligt og udfordrende at væve slyngede motiver på en skaftevæv. Men i Vævernes Hus tog vi denne udfordring op (uden at kny) for vi ville netop vise det slyngede og naturstiliserede i vores vævninger.

I nogle år forinden havde vi arbejdet intenst med et par gamle og næsten glemte væveteknikker, daldrejl og rosen-gang. Her havde vi fundet ud af, at teknikkerne rummede mange nye og hidtil usete muligheder, som kunne være en genvej til vævninger med mere organiske former.

Indrømmet, vi er meget nørdede i Vævernes Hus, både teknisk og designmæssigt, men det er ofte gennem det langvarige nørderi, at man udvikler det nye, så efter en rum tid og ihærdig indsats kunne vi fremtrylle vævninger med mere runde og slyngede former. Siden har mange vævere været i gang med de gamle teknikker på de nye måder.

FAKTABOKS

Jugendstilen 1885-1925

Jugendstilen blev initieret af kunstnere og håndværkere, som protesterede mod industrialiseringens indtog og følger.

Jugendstilen er en stærk reaktion mod de standardiserede og ensformige produkter, som industrien frembragte. Kunstnernes mission var at vise, at maskiner ikke tåler sammenligning med den menneskelige kunnen og de gik i gang med at bruge deres hænder og hoveder på helt nye måder. Deres inspirationskilde var naturen. Bevægelsen spredte sig som løbeild over hele Europa med enorm gennemslagskraft.

Efter jugendstilen kom art deco og funktionalismen, som lagde et låg på den livlige, naturstiliserede og organiske epoke.

“

I Vævernes Hus på Kattrup Gods nær Jyderup er vi en flok vævere, som i en årrække har dyrket vævefællesskabet og passionen for tekstiler.

Bag temaet "Jugendstil" lå der for os flere aspekter end blot mulighed for at væve mere organisk og rundt. For os gav temaet "Jugendstil" mening på flere planer. Et ekko fra fortiden:

Som vævere i højteknologisk tid ser vi os i et spejlbillede af jugendtidens (1885-1925) kunstnere og håndværkere. De protesterede mod industrialiseringens følger, datidens standardiserede og ensformige produkter og det eklatante tab af det gode håndværk. I dag er vi modstandere af den tekstile masseproduktion, som er med til at forbruge jordens ressourcer på en ikke-bæredygtig måde. Håndvævningen er CO² neutral, selvom vi bruger mængder af tid for at

opnå de ypperligste og bevaringsværdige tekstiler. Vi vil gerne plædere for, at vi genopfinder den gamle respekt for tekstiler og den viden, der ligger bag tekstilers tilblivelse og bevarelse.

Temaet "Jugendstil 2018" understøttede nogle af de mest centrale værdier, tanker og håb, som vi nærer for vævehåndværkets fremtid.

Vi skulle som nævnt fremstille en udstilling med en serie tekstiler til Vævefestival 2018, og nu havde vi det basale på plads: Udgangspunktet, ideen og tankeværket. Vi kendte faciliteterne, salen på Kattrup Gods, som vi flere gange havde udstillet i, og vidste derfor hvor mange tekstiler, der skulle fremstilles for at fylde salen. I alt 15-20 pæne store tekstiler. Derfra var det at gå i gang med de enkelte tekstiler.

Farvevalget

I selve designprocessen tog vi som noget af det første fat på farver. Udstillingen skulle fremstå i en bestemt farveskala. Jugendtidens farver var typisk vinrød, mosgrøn, guld-gylden-gul, dyb brun-mørkviolet samt sort. Og der gik her ikke længe før en af væverne nævnte begrebet "de liturgiske farver", som meget fint kunne afstemmes til en jugendstils farveskala. Med de liturgiske farver, som valgt farveskala, var der således ikke langt til at foreslå: Hvorfor ikke fremstille nogle messehagler som udstillingsemner? Det er en flot form, som præsenterer sig godt som blikfang.

Vi besluttede at fremstille tre messehagler i følgende liturgiske farver: Rød, grøn og hvid-gylden. (De liturgiske farver, purpur (violet) og sort, har vi fortsat til gode i form af bestillinger). Udstillingens øvrige tekstiler blev også designet i den nævnte farveskala.

Da farveholdningen var på plads, koncentrerede vi os om kvaliteten i stofferne. Vi vævede et utal af prøver, ændrede fra uge til uge designet og afprøvede det ene garn efter det andet. Vurderede og diskvalificerede indtil de rette kvaliteter i stofferne var helt på plads. Når man endelig rammer den rigtige kvalitet, ved man det bare.

Udover de tre messehagler frembragte vi også en tredelt billedvævning i rosengang, (som viste sig at være velegnet som et smukt altertæppe), et grønt gulvtæppe i rosengang (oplagt som kortæppe), tre mindre gobelinstykker med symbolerne tro, håb og kærlighed. Desuden nogle vævede baner i teknikken daldrejl med slyngede organiske former i røde, grønne og violette nuancer. Alt i alt havde udstillingen både et nutidigt udtryk, en tekstilkirkelig retning og et interessant pust fra fortiden.

Der gik seks måneder (sådan foregår det hver gang) før vi havde gennemført designprocessen og var klar til at væve de egentlige tekstiler. Et hav af overvejelser, vikleprøver, indfarvninger, skitser og væveprøver lå bag hver enkelt messehagel og hver af de andre vævninger, som vi fremstillede og viste på udstillingen.

Den højere enhed

Da udstillingen "Jugendstil 2018" blev åbnet i juni i Vævernes Hus på Kattrup Gods, havde vi ydet vores bedste og vi kunne med stolthed vise en flot vævet tekstilkollektion som ikke mindst var bemærkelsesværdig på grund af de tre messehagler, som vi havde fremstillet helt uden staffage og pynt, broderier eller patchwork. De var VÆVEDE og det var valget af vævetechnikker, udsøgte materialer, form, farver og design som i kombination gav dem deres skønhed.

En kløgtig beskuer af messehaglerne spurgte: - Er det et Guds mirakel eller måske et guddommeligt held, når de tre messehagler er blevet så eklatant gode? Mirakel eller held? - når unik farvesammensætning og sublim kvalitet går op i en højere enhed?

Lad svaret være usagt, men sikkert og vist er det, at bag enhver vellykket vævning står der en væver (eller måske som her flere vævere), som over et år har anstrengt sig og stræbt efter at kombinere det unikke med det sublime.

Så et svar kunne være: Når man som væver rammer det helt rette design, så er det et udtryk for flid, tid og mange overvejelser.

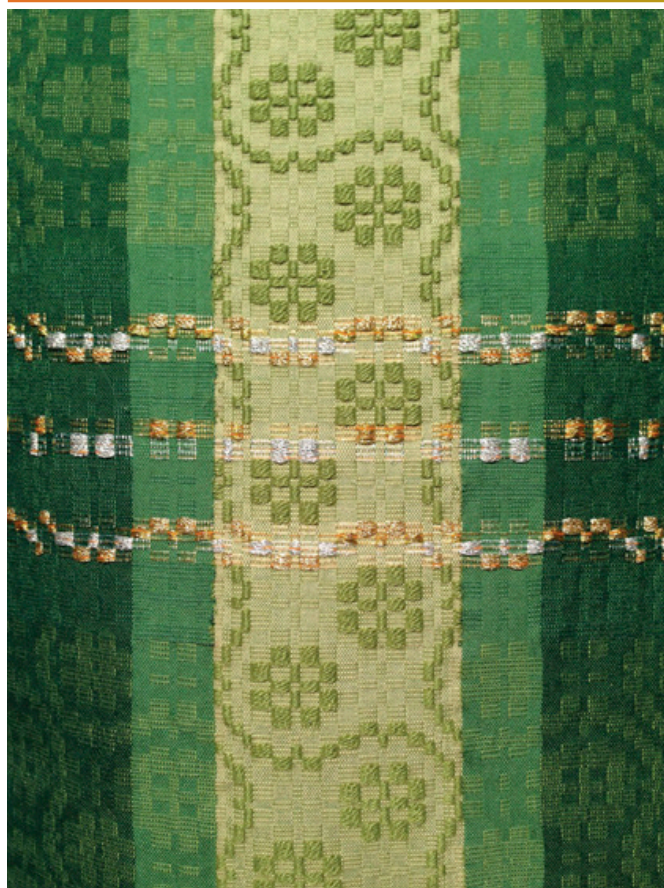
FAKTABOKS

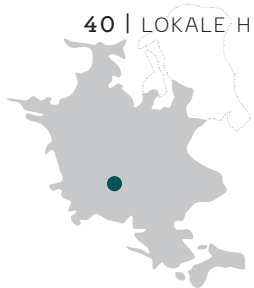
De liturgiske farver

Liturgiske farver er et udvalg af farver, som er knyttet til hver helligdag i kirkeåret. Disse kan finde anvendelse på de paramenter (messehagel m.m.) som præsterne bærer under altertjenesten og i kirkens udsmykning på de enkelte dage. Farverne har forskellig symbolsk betydning.

I folkekirken benyttes:

- Hvid (fest og renhed): Store festdage. Den "hvide" farve kan evt. være en gul eller gylden farve
- Rød (blod og ånd (ild)): Sankt Stefans dag (2. juledag) og i pinsen
- Grøn (håb): Dage uden specielt præg (helligtrekonger og trinitatis)
- Sort (sorg): Begravelser og på langfredag
- Violet (bod): Advents- og fastetiden samt store bededag.

*Kristina Hermansen
døber en af sine
konfirmander.*

*Foto: © Mia Than West,
Sjællandske Medier*

DROP-IN DÅB I NÆSTVED

I butikkernes åbningstid lørdag den 10. november 2018 stod 8 præster fra land og by sammen med kordegn, kirketjenere, organist og frivillige og så forventningsfulde på kirkedøren i Sct. Peders Kirke. Kirken udvalgt til drop-in dåb, da den ligger for enden af én af de gågader, der mødes på Axeltorv, **Næstveds bymidte.**

Tekst: Sognepræst Lillian Jordan Nielsen, Skt. Jørgens Sogn, Næstved

Forud for denne lørdag havde alle præsterne hver især bidraget med alt, lige fra anmodning om tilladelse fra biskoppen, kontakt til TV Øst, journalistik og oprettelse af facebookgruppe, indkøb af dåbsgaver, aktivering af frivillige og indkøb af banner foran kirken. Men belønningen kan ikke omskrives i minutter eller timer, derimod i antal af dåbskandidater, som kom ind i kirken og blev døbt.

Der blev døbt 8 i timen, eller 1 hvert 7. minut, 25 i alt, så der var travlhed omkring døbefonten den dag.

Stemningen var intim og hyggelig, orglet spillede, og de, der havde bevæget sig ind i kirken alene eller sammen med familie, blev budt velkommen og anvist en præst, som først ringede til kordegnen for at få bekræftet, om personen kunne blive døbt.

“

Som dåbsgaver var der indkøbt Kristuskranse, tegneserien “Menneskesønnen” og Sigurds børnebibel, men det var Bibelen og salmebogen, som de fleste ønskede sig fra gavebordet med hjem - dejligt og tankevækkende.

Én af mine dåbskandidater var en mand på min egen alder, som længe havde taget tilløb til at blive døbt. På spørgsmålet: “hvorfør ønsker du at blive døbt lige nu?”, som han fik stillet af en journalist fra TV øst, som havde fået lov til at forevige øjeblikket, var svaret: “Hvis man kommer derhen i livet, hvor man skal have et eller andet at holde fast i, så kunne det være meget rart at have en tro at holde fast i.”

Og den er nok meget udbredt - denne tanke, for som sognepræst Karen Marie Bøggild udtrykte senere til TV Øst, er der mange, som tror, at de skal tro på en bestemt måde for at blive døbt. Drop-in dåb gav nogen mod på at tage skridtet og melde sig ind i folkekirken - og vi blev bekræftet i, at folks gudsbillede ændrer sig med alderen. Mange af de mennesker, jeg har sjælesorgssamtaler med, bevæger sig tydeligvis gennem livet, og Gud bevæger sig med dem. Fra at være en gammel mand med gråt skæg, som sidder i himlen, til at blive én, der holder om dem eller vandrer med dem, giver kraft og styrke til at klare de udfordringer, som livet byder på.

Måske kan det store antal af dåbskandidater tilskrives, at alle havde lagt energi i at få det glædelige budskab ud med presseomtale, facebookopslag, små videoer, flyers, banner og rundsending af denne lille pressemeddelelse til kirkebladene:

“Mange blev ikke døbt som spæde, fordi forældrene syntes, at børnene skulle vælge selv, når de blev gamle nok. Og så gik tiden - pludselig er man voksen. Måske orker man ikke at gøre et stort nummer ud af det med fest og gæster - eller måske er man lidt genert og vil ikke døbes en søndag foran hele menigheden. Blandt de vordende konfirmander kan der også være nogle, der skal døbes først, og så er Drop-In Dåb en rigtig god mulighed.”

Der var både børn på armen og ældre med stok, som fandt vej til døbefonten den lørdag.

Som dåbsgaver var der indkøbt Kristuskranse, tegneserien “Menneskesønnen” og Sigurds børnebibel, men det var Bibelen og salmebogen, som de fleste ønskede sig fra gavebordet med hjem - dejligt og tankevækkende.

Det var på mange plan en opløftende dag - og hvis det stod til mig, gjorde vi det samme med vielserne, da mange ønsker Guds velsignelse, uden at det skal koste en formue.

Men drop-in dåb bliver sikkert gentaget næste år i Næstved.

FAKTABOKS

Drop-in dåb og -døbte i stiftet, 2018:

Kirke Hyllinge Kirke, Lejre Provsti, 19. juli 2018: 7 døbte

Himlinge Kirke, Stevns, Tryggevejle Provsti, 26. september: 4 døbte

Skt. Nikolai Kirke, Holbæk, Holbæk Provsti, 13. oktober: 9 døbte

Roskilde Domkirke, Roskilde Domprovsti, 23. oktober: 23 døbte

Sct. Peders Kirke, Næstved, Næstved Provsti, 10. november 2018: 25 døbte

Første drop-in dåb i stiftet i 2019 blev afholdt den 31. januar i Kirke Hyllinge Kirke: 6 døbte

Næste drop-in dåb blev afholdt den 7. februar i Køge Kirke, Køge Provsti: 20 døbte

“Verden er en salme, en klang”

- interview med salmedigter og komponist Janne Mark

For Janne Mark er glæden ved salmer ikke et spørgsmål om enten-eller, men både-og, når der spørges til tradition og fornyelse. Selv har hun etableret sig som en af sin generations mest overbevisende salmedigtere og komponister, bl.a. ved at opbygge et kreativt musikalsk miljø i Brorsons Kirke på Nørrebro i København. På Stiftsdagen præsenterer hun og hendes trio os for nogle af hendes salmer. Stiftsbladet fik i samme anledning et interview.

Tekst: Otto Lundgaard

Janne Mark, hvad kan vi forvente af dig og trio-
en, når I medvirker på Stiftsdagen?

- Jeg er blevet spurgt om at være med, fordi trio-
en i mange år har arbejdet med et nutidigt
arrangement i forhold til, hvordan vi ledsager salmesangen i
Brorsons Kirke til de salmer, vi har i Den danske Salmebog.
Samtidig med dette har vi i mange år arbejdet med at produ-
cere salmer fra huset selv ind i en tradition, som så forhåbent-
lig binder gammel og ny tradition sammen i en menings-
fuld kontekst. For dermed kommer de ligesom til at afspejle
hinanden og blive hinandens veje og broer, både frem og til-
bage – til alle dem, vi har med os, til alle dem, som er her nu,
og til alle, som vil komme.

Vil det sige, din tilgang til salmerne kaldes “tradition OG
fornyelse”, med streg under “og”?

- Ja, det synes jeg bestemt. Man er nødt til at vide, hvad man
forny-er oven på. Kende sin tradition. Vi laver faktisk aldrig
en højmesse uden både at have Den danske Salmebog og så
nogle nye ting. Vi har så købt Kirkesangbogen som tillæg
her i huset og har altid sangark med de salmer, der ikke står
i bogen, således at vi altid præsenterer folk for begge bøger.

- Vores kirkemusikalske udtryk er, at vi har et kirkeband. Vi
har en pianist, en bassist og en trommeslager. Ofte har vi
også en blæser eller en guitarist. Bassisten er vores kapel-
mester og udgør den funktion, som en traditionel organist
vil have; han skal sørge for, at der er musikere, som møder
op til de tjenester, vi har, og at musikken er forberedt. Hvis

vi fx skal synge “Kirken, den er et gammelt hus” til fælles-
sang, så skal han sørge for, at der er et arrangement til sal-
men, så den kan spilles af et band som vores, og fordrer, at
folk kan synge med.

“

*Man er nødt til at vide, hvad man
forny-er oven på. Kende sin tradition.
Vi laver faktisk aldrig en højmesse
uden både at have Den danske
Salmebog og så nogle nye ting.*

- Og så har vi så mig, som er et én-mands-kirkekor, hvilket i
virkeligheden også er meget traditionelt stadigvæk mange
steder på landet (smiler). Så det er den måde, kirkemusik-
ken har lydt på i efterhånden 20 år i Brorsons Kirke.

Hvor tit lyder kirkemusikken på den måde i Brorsons Kirke?

- Det er hver anden søndag, den første og tredje søndag i
hver måned. De to andre søndage er der ikke tjeneste her.
Baggrunden er, at i 1998 skete en sognesammenlægning i
Københavns Stift. Brorsons Kirke blev lagt sammen med
Hellig Kors Kirke og Blågård Kirke til et fælles sogn. På

FAKTABOKS

Janne Mark, 45 år

Har studeret ved Vestjysk Musik-
konservatorium og Rytmask Musik-
konservatorium

Har siden 2000 virket som sanger
og musikudvikler i Brorsons Kirke,
København

Repræsenteret i en række sang- og
salmebøger, som Kirkesangbogen
og 100 salmer

Udgivet flere albums

Er kendt for sin sangskriver-salmestil,
hvor omdrejningspunktet er det
melodisk fællessangbare

- Alt i verden har en snert af det guddommelige i sig. Så det er om at få åbnet øjet for, at vi går omkring i miraklet. Vi går simpelthen rundt i det. Og det er en kæmpe åbning ind til en helt ny måde at være i verden på, fortæller Janne Mark. Foto: Kristoffer Juel

det tidspunkt fik de tre kirker forskellige funktioner, og Brorsons Kirke blev børne- og ungdomskirke.

- Sognepræsten Per Ramsdal fik at vide, at han måtte gøre alt, "Det eneste, du skal, er at bevare én månedlig søndagshøjmesse af hensyn til den eksisterende menighed". Det var man nødt til at gøre for at få plads til at eksperimentere og udforske og mærke efter, hvilken retning, man skulle gå i, for at skabe meningsfulde gudstjenester for børn og unge, "I må lave et andet indhold i dem, I må kalde dem noget andet, men der skal være en traditionel søndagshøjmesse, som I også må arbejde med, den skal bare ligge søndag kl. 10".

- Siden har vi været nødt til at udvide fra en til to søndage, fordi mange af dem, som kommer i kirke, også gerne vil gå i kirke søndag formiddag. Vi har en stor, lokal menighed, men også en stor fjern-menighed, fordi – tror jeg – vi har den profil, vi har. Folk fra København og området søger hertil, hvis de gerne vil have det, som vi har i vores højmesseudtryk.

Hvem er det så, der vælger salmerne? Er det præsten alene?

- Nej, det er det ikke, og det har det aldrig været (smiler). Det er et teamsamarbejde, vi har, så vi har altid salmemøder mellem præst, kapelmester og mig som sanger inden hver højmesse, vi laver, hvor vi også snakker musikken til præ- og postludium og under altergangen. Det gør vi, for at det hele får en sammenhæng, som bliver så tydelig som muligt mellem tekstlæsninger og den musik, vi vælger, og de salmer, vi kan finde, som vi synes er et godt match mellem

Verden er en salme, en klang. Verden er Guds stemme og sang.

© Janne Mark

gammelt og nyt. Det begynder med et møde, og så bygger vi derfra energien op til en kommende højmesse.

På stiftsdagen præsenterer I os for dine sange og salmer. En af dem er "Verden er en salme". Hvad fik dig til at skrive lige netop den salme?

- I 2015 læste jeg AnneLise Marstrand-Jørgensens romaner om Hildegard af Bingen. Jeg blev fuldstændig ramt af Hildegard. Selvom det er en skønlitterær udlægning, brænder det så meget igennem, hvem hun var som person, og hvad hun har gjort som kvinde for kirken og for en anden måde at opfatte Gud og det guddommelige på. Det gjorde hun på mange måder, som i de syn, hun fik, men også i melodiske og tekstlige visioner, hvor hun så lydene og musikken i naturen og i farverne.

- Alt i verden har en snert af det guddommelige i sig. Så det er om at få åbnet øjet for, at vi går omkring i miraklet. Vi går simpelthen rundt i det. Og det er en kæmpe åbning ind til en helt ny måde at være i verden på.

- Det ramte mig så meget og gav mig en tilknytning til naturen som noget, jeg aldrig har været verbal for mig selv omkring. Jeg kunne fuldstændig mærke en streng blive slået an – og et sted i romanen skriver forfatteren, da hun beskriver den stemning, som Hildegard er i her, at verden er en salme. Og så tænkte jeg, dét er jo titlen på en salme! – og så tog jeg den.

- Ikke lang tid efter det, da er vi i Berlin med vores børn i maj 2015, hvor jeg har fået ophold i en skrivelejlighed, så ligger der noget nodepapir, og jeg har jo fri, og det er jo altid dér, at tingene går i gang. Så kommer melodien til mig, og jeg skynder mig at grifle den ned. Så kommer jeg hjem med hele melodien og akkorderne inde i hovedet og spiller den for mig selv på et klaver, og da kommer min mand Esben ind og siger med det samme: Det er en god melodi, det er et hit!

- Der er et eller andet ved den salme, kan jeg mærke, der prøver at søge mod det her med himmel og jord på samme sted. Det er ekstremt intuitivt, når jeg skriver. Og det er, tror jeg, for at prøve på at komme derhen imod, at erkendelsen står midt i det oplevede. Og det er det, man gerne vil prøve at fange.

Kommer vi på Stiftsdagen til at synge salmen sammen med dig?

- Ja, selvfølgelig – det gør I!

Ramte de tonen?

- på studietur med provstiet

Når Folkekirkens præster tager på efteruddannelse, sker det ikke kun ved, at den enkelte præst tilmelder sig kurser på Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter. Efteruddannelse er også, når præsterne i et provsti tager af sted på studietur.

I uge 4 var præsterne fra Ringsted-Sorø Provsti taget til Slesvig. Og de ramte tonen undervejs.

Tekst: Majbritt Breinholt Christensen, *Benløse Sogn*

Fotos: Freja Boe-Hansen, Lyng-Vester Broby pastorat

Det havde sneet, da 21 præster i bus kørte mod Tyskland på studietur. Med temaet "Identitet og relevans i et korsteologisk perspektiv" skulle vi blandt andet besøge Christianskirken i Fredericia, Helligåndskirken i Flensborg og Bibelzentrum i Slesvig. Vi havde base i Slesvig og drog i bus rundt til steder, kirker og inspirerende foredragsholdere.

Det var koldt med dagsfrost så vi frøs det meste af tiden, men heldigvis forstod vi at tale os varme.

Fra vi satte os op i bussen, først i Ringsted og siden samlede de sidste op i Pedersborg, stod samtalen ikke stille. Der blev talt om vind og vejr, om dem derhjemme og om teologi og kirke. Der var med det samme en varm tone mellem alle i bussen.

I Ringsted-Sorø Provsti er vi mange og meget forskellige præster, både personligt og teologisk. Det kan være en stor udfordring, når man skal være sammen i flere dage, men hvis man møder op og kan se styrken i forskellighederne, kan det lykkes at ramme en god tone. En tone, der både kan give plads til uenighed, men som også kan rumme det fælles.

For at understrege netop denne pointe vil jeg lade nogle af mine kollegaer fra Ringsted-Sorø Provsti komme til orde.

Provstiets præster foran Istedloven, der siden 2011 har stået på kirkegården i Flensborg, hvor den oprindelig blev sat i 1862. Men det er en længere historie. Fotograf er Jacob Ørsted, sognepræst i Helligåndskirken i Flensborg.

“

Det kan være en stor udfordring, når man skal være sammen i flere dage, men hvis man møder op og kan se styrken i forskellighederne, kan det lykkes at ramme en god tone. En tone, der både kan give plads til uenighed, men som også kan rumme det fælles.

Nogle har skrevet lidt mere end andre, men alle er de med til at sætte ord på og give vores forskellige oplevelser stemme.

Fællesskabet

Det er vigtigt, at en studietur har et godt og kvalificeret indhold; men lige så vigtigt er det, at man som kollegaer har mulighed for at lære hinanden bedre at kende. Hvis der skal skabes en god tone kollegaer imellem, er det vigtigt, at man også får tid til at tale sammen, spise sammen og opleve sammen.

Maria Hjort, Stenlille-Stenmagle Pastorat, udtaler, at selvfølgelig selvfølgelig er det faglige indhold vigtigt, men endnu mere vigtigt er det sociale mellem kollegaerne.

- Det er på en provstistudietur, man har tid til at få talt sammen; det er der ofte ikke tid til med en stram dagsorden på de almindelige provstimøder. På en provstitur hører vi, hvordan de andre gør med alt lige fra minikonfirmander og hjemmesider – til prædikenskrivning og kalenderstyring. Vi arbejder meget ensomt med hensyn til vores fag – for vores daglige kollegaer har typisk en anden uddannelse. Derfor er provstistudieture utrolig vigtigt for fællesskabet og for indsigten i, hvordan andre gør tingene. Jeg vender altid hjem med ting at tænke over eller ønsker om at gøre noget anderledes, når jeg har været sammen med mine kollegaer, fortæller Maria Hjort.

En studietur giver stof til eftertanke, og selvom noget sikkert bliver glemt, når man igen er tilbage i hverdagen, så er det vigtigt for alle at inspireres og få mulighed for at tænke over, hvad man selv gør, og om der måske var nye måder at gøre tingene på.

Når mange stemmer bliver én

Vi fik også mulighed for at høre mere om, hvordan andre gør, da vi vel ankommet til Flensborg gik i samlet flok til Helligåndskirken, hvor præsten, Jacob Ørsted, tog imod os.

Jacob Broholm Møller, Nordrup-Farendløse Pastorat, skriver om oplevelsen:

- Jacob Ørsted var en oplagt og givende vært, der var med os hele dagen. Han viste os menighedens lokaler, hvor Niels Grønkjær (dr.theol. og valgmenighedspræst / red.) skulle give os dagens undervisning. En undervisning, der vedrørte meget af det, vi som præster skal forholde os til - og i fællesskabet var vi enige om, at undervisningen også skulle være relevant og praksisorienteret. Et spørgsmål, der blev gentaget, lød "Hvordan kan jeg forklare det for mine konfirmander?", eller "Hvordan kan jeg formidle det i en bisættelse tale?".

- Inspireret og opløftet af dagens undervisning blev vi derefter af Jacob Ørsted introduceret til Helligåndskirken i Flensborg, om arbejdet i de danske kirker i Slesvig og om DSUK - og sidst, men ikke mindst, introduceret til Bjørn Nørgaards fantastiske udsmykninger i kirker. Således blev provstiets præster inspireret og oplivet af undervisning, og oplyst om Folkekirkens arbejde, også blandt det danske mindretal i Slesvig, slutter Jacob Broholm Møller sin beretning.

Det var også her, at vi for første gang for alvor sang sammen og på resten af turen skulle vi komme til at synge. Både morgen og aften. Både gammelt og nyt. Både højt og dybt. Og for det meste ramte vi tonen!

Marianne Lekven Agerholm, Ruds Vedby Sogn, skriver om det at synge sammen:

- Der er noget ved det, når præster synger salmer! Det er kraftfuldt, og når det lykkes at få rytmen (som en sarabande i "Sorrige og glæde") til at sidde lige i skabet, så er det nærmest himmelsk. Som præsten i den danske kirke i Flensborg, Jacob Ørsted udbrød da vi sang: "Wow, hvor lyder det godt!" Og det gjorde det. Det er noget ved det - når mange forskellige stemmer bliver et og sammen rammer tonen.

“

Vi arbejder meget ensomt med hensyn til vores fag – for vores daglige kollegaer har typisk en anden uddannelse. Derfor er provstistudieture utrolig vigtigt for fællesskabet og for indsigten i, hvordan andre gør tingene.

At være i centrum

Ud over det fantastiske at synge sammen var et af turens højdepunkter besøget i Bibelzentrum i Slesvig. Et unikt sted, der levendegør Bibelen, og som gav os rum for både leg og dybe samtaler. Her et øjebliksbillede givet af **Janne Meibom**, Ringsted Sogn:

- Provsten er dybt optaget af at prøve kræfter med en trykpresse. Tre præster i nonnedragter er koncentreret om at afskrive salme 23. Nomadeteltet danner ramme om en samtale om, hvad vi mennesker ikke kan undvære på vores livsvandring. Ved en kopi af et skib fra Jesu tid føres en samtale om storme på Genezareth sø. På markedspladsen diskuterer nogle præster, hvilke bibelske dufte de bedst kan lide. Ved brønden er andre ivrigt i gang med en samtale om vand og dåb.

Fredag morgen var det slut. Mætte af indtryk og samtale drog vi hjem igen. På vej hjem var tonen afdæmpet, men jeg syntes, at vi ramte en god tone hele turen igennem.

I udkanten af Slesvigs gamle bydel, ned mod vandet, ligger Bibelzentrum. I den gamle provstebolig lige overfor den gamle klosterkirke er der indrettet et lille museum. Men det var langt fra et lille støvet ét af slagsen. Formidling er i centrum, og fra start er det det sanselige, der er på programmet. Det handler om at røre, dufte og lytte. Hvordan er det at skrive med gåsefjer – når man samtidig sidder i nonneklæder. Hvad var et telt fra Abrahams tid lavet af? Ja, det kan man selv se, når man sidder i teltet. Og små kuriøse detaljer, som “hvorfor hedder det: at SLÅ op i Bibelen”, fik vi forklaret.

Tolerancen kom også til udtryk her. Selvom udgangspunktet er i det kristne, så er det samtidig de tre monoteistiske religioner, der bliver formidlet – fint og nænsomt og med en oplevelse af en sammenhæng, der taler ind i det moderne samfunds mangfoldighed, dog uden at forfladige sagen.

Alt i alt var det et oplysende besøg i Bibelzentrum. Man kunne ønske sig, at at vi havde en aflægger i Danmark, så man kunne tage konfirmander – eller interesserede i det hele taget – med på sådan et museumsbesøg. Det er nok i overkanten at tage på konfirmandtur helt til Slesvig fra Roskilde Stift – men hvis man har mod på det, så vil det helt klart være et indholdsrigt og relevant besøg.

Forstanderparret er begge præster og der tales også dansk – ligesom der er undervisningsmateriale på dansk.

Mere information findes på:
www.bibelzentrum-schleswig.de

Jens Vollmer, Haraldsted Sogn

“Sang er en god måde at mærke rummet på”

At vores kirker er bygget til sang - og gerne fra flere stemmer end kun lige kirkesangerens - blev bekræftet på Konfirmanddagen i **Stege-Vordingborg Provsti**. Halvandet hundrede konfirmandelever fik prøvet kræfter med at synge gospel. Stiftsbladet kiggede forbi og sang med.

Tekst og fotos: Otto Lundgaard

*“Stilhed og andagt
sømmer sig i kirken”.*

Et hvidt, meterhøjt skilt med disse ord var diskret flyttet ud i retning af sideskibet, da Stege Kirke lagde rum til et arrangement for godt og vel halvdelen af konfirmandeleverne i Stege-Vordingborg Provsti. Ikke fordi påmindelsen om stille adfærd i kirkerummet ikke er rigtig, hvilket enhver af vore læsere formentlig vil være enig i; men der blev ikke brug for skiltet på denne første fredag i februar, hvor der stod 3-4 timer med konfirmandgospel på skemaet. Aktiv deltagelse i fællessangen sømmer sig nemlig også. Men det er der nok ikke grund til at minde konfirmandeleverne om - ?

Kirkerummet indtages

Da jeg henad halv ti træder ind i “Møns Domkirke”, som Stege Kirke også kaldes, tager kirketjener Hanne Hemmingsen imod. Ligesom jeg har hun kameraet fremme - hvorfor, skal vi senere finde ud af - og det viser sig hurtigt, at vi ikke er de eneste, der prøver rummet af. Efterhånden som de første konfirmandhold indtager kirken, opstår der nemlig en helt særlig form for akustik, når de mange stemmer blander sig oppe under hvælvingerne og derfra bliver transmitteret rundt som en lydkulisse.

*“Glory, glory, hallelujah! His truth is marching on!”
- og så var vi ellers sat i gang!*

En dansk musikpædagog har engang udtalt, at man ikke kan tale med 100 mennesker på en gang og slet ikke nå ind til de mange, når stemmerne taler ind over hinanden. Til gengæld kan man synge sammen med ligeså mange mennesker på én gang - og både nå dem og selv blive nået. Det er ord, der står til troende for de 160 teens og præster, som denne fredag formiddag er taget i kirke for at synge sammen, men på en ny og anderledes måde. For ligesom solskinet op ad dagen baner sig vej gennem vinterskydækket, så går det lidt efter lidt op for de unge, at vi faktisk bliver rystet endnu bedre sammen, når vi synger med på den samme sang - og bruger kroppen, nu hvor vi alligevel står op.

“

-Musikken er jo et universelt sprog, som appellerer til alle. Og her i gospelsangen kan man gøre det mere nærværende og måske ramme et sprog, som de unge i forvejen kender.

Det er dog noget, vi kun kan erfare ved at være til stede, når det sker.

Af samme grund bliver de unge mennesker klokken lidt i 10 anmodet om at slukke mobiltelefonerne og lægge dem væk.

Et universelt sprog

Det ene menneske, som skal samle de manges opmærksomhed i kirkerummet, er - til en afveksling - ikke præst, men sanger og kordirigent Claes Wegener. Og han er ikke ukendt med at stå foran store forsamlinger med det formål at engagere dem med krop og stemme:

- Musikken er jo et universelt sprog, som appellerer til alle, fortæller Claes, mens han og pianist Kristof Jasik rigger elektronikken til. - Og her i gospelsangen kan man gøre det endnu mere nærværende og måske ramme et sprog, som de unge i forvejen kender.

Gospelsangene, vi skal synge i dag er mest på engelsk, men faktisk har Claes Wegener arbejdet med at sætte gospel-musik til danske salmetekster. Måske en mulighed, der er værd at forsøge - også for dem, der for længst har overskredet konfirmationsalderen. Ideen er hermed givet videre, nye sangere kan begynde her. Og i kirken er der 160 nye sangere, der på én gang bliver opfordret til at begynde:

- GODMORGEN, GODMORGEN, GODMORGEN, GODMORGEN! Har I det godt?

Claes' morgenhilsen bliver mødt af et rungende "YEAH!" fra konfirmandeleverne, der endnu sidder på bænke i det halvfylde kirkerum. Øjeblikket efter er alle oppe at stå, for stemmerne skal varmes op og prøves af. Efter en forsigtig start stiger lydstyrken, decibel for decibel. Og inden længe er rigtig mange med.

"Go on wade!" råbte Claes, og det unge gospelkor gentog, indtil alle mødtes i et "God's gonna trouble the water!"

- Sang er god måde at mærke rummet på, fortæller Claes, da de unge har mærket, at de selv er i stand til at fylde kirken med deres stemmer. - Men jeg skal lige spørge, er der nogen, jeg skal tage særligt hensyn til? Er der nogen, der absolut ikke kan synge?

- Okay, svarer han, da en serie spredte Ja-svar har blandet sig med latteren. - Er der så nogen, der virkelig godt kan synge? Er der nogen solister?

Ikke helt så mange melder sig denne gang, skønt en præst løber hen bag en kollega og peger ham ud. Men budskabet er klart nok: alle, der har en stemme, kan være med.

Der bliver også rig lejlighed til at bruge kroppen, for allerede under den første gospelsang "Battle hymn" bliver der klappet i takt og svinget med kroppen, så adskillige unge gospelsangelever opnår nærkontakt. Noget, der tiltaler flere af drengene - og måske især dem, der har været heldige at score en plads ved siden af en pige ...

Efter en time og fire gospelsange er der dømt pause, og de fleste benytter lejligheden til at forsvinde ud i kirkerummet og fortsætte deres bidrag til lydniveauet. Sangen har i al fald ikke fået dem til at spare på stemmerne - måske tværtimod?

I midten af billedet Anica, Malthe og Lærke med deres præst, Pia Hjort Nielsen fra Keldby. Ingen af dem fik siddet ret meget ned på kirkebænken den formiddag. Det var helt efter hensigten.

“

Kan vi give de unge en sjov dag sammen med kammerater og plante en spirende glæde ved salmer, så er vi nået i mål med dagen.

Et minde for dagen

- Jeg synes, det er en god måde at samle alle konfirmanderne på, fortæller Anica, som går til konfirmandundervisning i Keldby. - Og så lyder det ikke dårligt, tilføjer hun.

Hendes præst, Pia Hjort Nielsen, som er med i arbejdsgruppen bag arrangementet, er enig: - Kan vi give de unge en sjov dag sammen med kammerater og plante en spirende glæde ved salmer, så er vi nået i mål med dagen, siger hun.

På bageste kirkebænk har den stedlige sognepræst Lene Skov Opsahl, været blandt de aktive. Som hun fortæller, lægger hun bare kirke til arrangementet, da der gerne skal være god plads, når der synges gospel.

- Jeg tror, det er sjovere for konfirmanderne at være mange, især til sådan et arrangement som det her. Det ville jo ikke være det samme bare at være 25 konfirmander, der synger gospel, fortæller Lene. - Der lader til at være en mægtig og afslappet stemning her. Og så synes jeg bare, det er fedt, at der er en professionel sanger og pianist, som tør give den gas. Jeg tror, det her er en oplevelse, som de kommer til at huske.

At det bliver et minde for dagen, men også et af mange gode minder fra undervisningen for konfirmandeleverne i Stege Sogn, er der taget højde for.

- Vi er så heldige her i Stege, at vores kirketjener også er professionel fotograf, så hun tager billeder også her i dag, siger Lene. - Og så får de i konfirmationsgave et fotohæfte og har det som minde fra deres konfirmandtid. Det tror vi på, at de tager frem på et senere tidspunkt.

Jeg tænker det samme, mens jeg kører fra Møn. Sangen og musikken sidder i ørerne, mens der på det indre kamera er et billede fra pausen, der melder sig: Et billede af en flok piger, der et sted i kirken snakker og griner sammen. Og ikke én eneste af dem har deres smartphone fremme imens.

William og Otto fra Bogø var blandt de morgenfriske, som afprøvede akustikken i den store kirke. De havde aldrig før prøvet at synge gospel - men det kom de til. Og klarede det flot.

Samklang!

Snakken går lystigt i de afsatte minutter ved bordene. Anledningen er stiftsrådets møde med provstiudvalgsmedlemmerne fra hele stiftet. Aftenen indeholder oplæg og drøftelser ved bordene med det formål at give stiftsrådet input til den fremtidige kommunikation og synlighed med vores bagland: provstier og sogne.

Tekst: Bodil Therkelsen, formand for Stiftsrådet

Fotos: Rasmus Birkerød

Tilbage i 2016 dannede Scandic i Roskilde rammen om religionspædagogisk udvalgs store dåbskonference til inspiration for stiftets menighedsråd og præster. Workshops og debatter afløste hinanden og dagen gik hurtigt i mødet med oplægsholdere og andre menighedsrådsmedlemmer.

Så kan jeg bare nævne ordet "Konfirmandtræf", og jeg tror, der er mange, hvor genkendelighedens klokker ringer, og ansigtet lyser op i et smil: "Det skal vi med til igen". I år slås alle rekorder med over 3.500 tilmeldte konfirmander og dertil adskillige voksne ledsagere. Et arrangement, som Roskilde Stift er kendt for ud over sine stiftsgrænser, og som i større eller mindre grad danner baggrund for lignende samlinger med konfirmander rundt i landet.

Og så kommunikerer vi direkte med menighedsrådsmedlemmerne gennem "Stiftsbladet". Engang i Jan Lindhardts tid lancerede han et lille stiftsblad i A3-størrelse "for så kunne man da altid pakke fisk ind i den", når nyhederne var læst! I dag er det et pænt stort magasin, og der er også tilknyttet en kommunikationsmedarbejder til stiftets udadvendte opgaver med pressemeddelelser og anden omtale.

For at ramme tonen skal vi ove os. Derfor skal vi have nogle "noder", og det kan menighedsrådene og provstierne forsyne os med, skriver Stiftsrådets formand Bodil Therkelsen.

Stiftsdagen er nu en årligt tilbagevendende begivenhed, hvor vi kalder sammen til fælles samvær, musik, aktuelle emner og foredragsholdere samt ikke at forglemme vores fælles gudstjeneste i domkirken. Der er ved at være præcedens for, at stiftsårbogen udkommer som et særligt skrift, der støtter op omkring selve dagen og har artikler og udblik, der kan bruges og genbruges lokalt i menighedsrådene til debat og møder.

Det er dette blad, I netop sidder med.

Genklang?

For at ramme tonen skal man benytte et instrument. I stiftsrådets optik må "instrumentet" være **synlighed** og **kommunikation**. Stiftsrådet har tradition for at være synlig gennem en lang række udvalg og tiltag, hvor medlemmerne agerer regionalt og repræsenterer på landsplan.

"Stiftsbladet", som stiftsrådet udgiver, er et håndgribeligt bevis på synlighed og bliver læst over det hele stift. Vi må erkende, at det trods teknologiske eller netop på grund af teknologiske landvindinger er meget svært at nå helt ud i de fjerneste sogne og områder.

Hvordan aktualiserer og sætter vi stiftsrådet på sognenes dagsorden, når det er en institution, der for langt de fleste

Men rammer vi tonen, når initiativet skal komme fra stiftsrådets udvalg? Har vi endnu de rene toner til gode, hvor projekter eller udviklingsarbejde på sogne- og provstiplan bliver løftet op til stiftsplan, fordi de implicerede sogne/provstier kan se en hensigt med at dele deres processer eller tiltag, der gennem støtte fra stiftsrådet kan få opmærksomhed og blive kendt?

Lige nu er vi ved at etablere et gudstjenesteudvalg/liturgiudvalg, der gerne med god støtte fra stiftets sogne kan komme med inspiration til fremtidens kirkeliv. Religionspædagogisk udvalg har trykket på startknappen med et weekendkursus omkring menighedens aktive medejerskab til gudstjenesten og de inspirationer, det kan give. Der står lige om lidt en kirke i Sdr. Asmindrup, der skal være liturgisk frirum.

Hvilke muligheder kan der komme derfra, som sogne kunne tænkes at udvikle på? Hvordan kan provstiuvalgene støtte op? Hvad med minikonfirmandundervisningen, kirkefestivaler, grønne tiltag og klima osv.

Virkeligheden er jo, at stiftsrådet kun lever godt og arbejder, når de ligningsmidler, provstierne indbetaler på sognenes vegne, i alt ca. 4,3 millioner kr., bliver brugt og sat i arbejde til gavn for os alle. For disse penge skal der på et mere regionalt plan løftes de opgaver eller udfordringer, der ikke kan klares lokalt. Det kan være kommunikation, formidling af undervisning og diverse

udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT, medier, kirkemusik og lignende.

For at ramme tonen skal vi øve os. Derfor skal vi have nogle "noder" – og det kan menighedsrådene og provstierne forsyne os med. Aktørerne må på banen: menighedsråd og provstier. Det handler i høj grad om, at projekter tænker muligheden for større udbredelse og synliggørelse til gavn for folkekirkens liv og vækst ind i de tiltag, de arbejder med.

Del gerne og giv stiftsrådet "noder" at arbejde med! Så har vi mulighed for at ramme tonen endnu bedre – og løfte i fællesskab til gavn for vores kirke og trosliv!

Stiftsrådet har tradition for at være synlig gennem en lang række udvalg og tiltag, hvor medlemmerne agerer regionalt og repræsenterer på landsplan.

menighedsråd er en fjern størrelse? I hvert tilfælde er Stiftsrådet kendt som "bank" for udlån af større kapitaler til sognenes anlæg og ombygninger, nybygninger eller sågar en helt ny kirke.

Ved overgang til stiftsråd i 2009 fulgte det mellemkirkelige arbejde også med til Stiftsrådet, og i Roskilde har vi nu et udvalg for Global kristendom, som tager sig af repræsentation i Danske kirkers Råd og støtter op om bl.a. migrantarbejde og venskabsmenigheder på stiftsplan.

Sjøllands Kirkemusikskole er flyttet til nye lokaler i Roskilde

Kirkeministeriet har erhvervet ejendommen Allehelgensgade 19 i Roskilde, og Sjøllands Kirkemusikskole er ved at være færdigetablet i de nye bygninger.

Takket være en stor donation fra *A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal* fremstår bygningen efter sin ombygning med et meget flot æstetisk udtryk, en moderne indrettet sal med akustisk fleksibel indretning og smukke ydre rammer med rekreativt haveanlæg.

Hvert år optager skolen nye studerende: de unge – dem, der skifter spor – og så alle de andre

- Vi optager hvert år mellem 50 og 70 nye studerende. Ved Åbent hus-arrangementer og til optagelsesprøverne møder vi unge, der kommer fra gymnasiet og vil være kirkemusikere. Vi møder folkeskolelæreren med linjefag i musik, der nu vil skifte spor eller gå på deltid i skolen, og vi møder den uddannede pianist, der nu 20 år efter sin konservatorieuddannelse gerne vil udvide sit virkefelt til orglet. Og dertil kommer alle de andre, der går mod et kirkemusikalsk virke og som søger ind på skolen, fortæller rektor Ole Brinth.

Sjøllands Kirkemusikskole har ansøgningsfrist for nye studerende 1. marts 2019.

FAKTABOKS

Der er optagelsesprøve til basislinjer og eksamenslinjer.

Som studerende på en af landets kirkemusikskoler yder man en egenbetaling i form af et administrationsgebyr, der alt efter studieretning andrager mellem 3400 kr. og 4900 kr. årligt.

Der opkræves et optagelsesprøvegebyr på 500 kr.

Heltidsstuderende kan søge Statens Uddannelsesstøtte (SU)

FAKTABOKS

Sjøllands Kirkemusikskole har ca. 150 studerende.

Der undervises på hold og solo med 18 årlige lektioner i hvert fag.

Den faste skemalagte undervisning forløber efter et to-ugers-skema. Ved skemalægningen kan der tages visse hensyn til de studerendes øvrige beskæftigelse.

I en vis udstrækning kan der tilbydes øvemuligheder på skolen.

FAKTABOKS

Sjøllands Kirkemusikskole

Allehelgensgade 19, 4000 Roskilde

Tlf: 46 32 03 08 E-mail: sjkms@km.dk

www.kirkemusikskole.dk

NYT PÅ WEB

Kursusportalen er i luften

Den nye uddannelsesportal er nu en fast del af forsiden på www.roskildestift.dk.

Portalen giver overblik over, hvilke muligheder kirkens ansatte, menighedsråd og frivillige har for at deltage i kurser og konferencer.

Portalen er både tematisk og kronologisk bygget op. Det vil sige, at brugerne kan vælge enten at få en samlet oversigt over alle tilbud eller blot få et overblik inden for temaerne

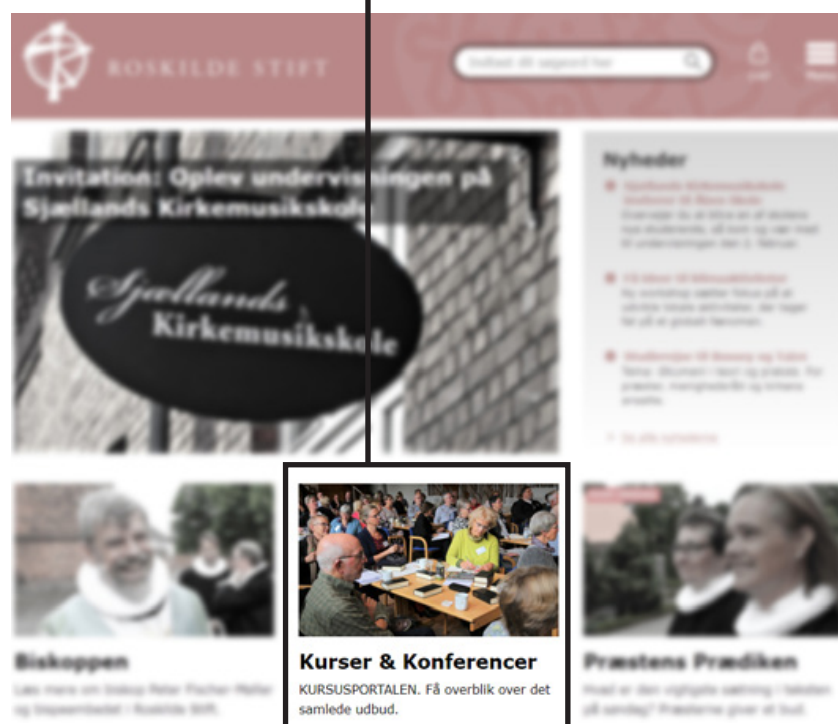
- Religionspædagogik
- Sjælesorg
- Diakoni
- Kristen spiritualitet
- Mission & menighedsudvikling
- Migranter & religionsmøde
- Gudstjeneste & kirkelige handlinger
- Administration & kirkegårde.

Den nye portal tjener samtidig det formål, at planlægningen af kommende arrangementer kan koordineres og dermed undgå at "konkurrere" med hinanden.

Ny knap til DAP

Det har længe været et ønske fra Roskilde Stifts kommunikationsafdeling at få en let tilgængelig, tydelig og diskret genvej til DAP på forsiden af www.roskildestift.dk.

Nu er den her. Ved et enkelt klik på forsiden bliver du nu ført direkte til DAP. DAP er Folkekirkens intranet. Det er her, du som menighedsrådsmedlem kan holde dig orienteret om nyheder fra stiftet, provstiet og Kirkeministeriet.

Gå med til Himmelske Dage på Heden!

Himmelske Dage på Heden i Herning bliver en folkefest, hvor kirken flytter ud på gaden, indtager bybilledet i centrum af byen og sætter Midt og Vestjylland på landkortet i Kristi Himmelfartsferien, som i år ligger i dagene 30. maj - 2. juni.

-Det skal være et sted hvor det kirkelige og det folkelige mødes. Derfor rykker vi ud på gaderne, fortæller biskop for Viborg Stift, Henrik Stubkjær.

Himmelske Dage i København, som blev afholdt i 2016, blev tildelt Kristeligt Dagblads initiativpris, og styrelsen for Danske Kirkedage, sendte prisen videre til Himmelske Dage på Heden i 2019, med opfordring til at indbyde alle til kirkekafe. Det sker når de 3000 gæster til åbningsgudstjenesten på byens torv bliver inviteret til Danmarks største kirkekafebord på cirka 750 meter af Hernings gågade.

Et vigtigt samarbejde

Overskriften for De Himmelske Dage på Heden er "Gå med...". Himmelske Dage arrangeres af Danske Kirkers Råd, og over 200 arrangementer venter de mange deltagere til Danmarks største fælleskirkelige event. Det er folk fra folkekirken, frikirkerne og den katolske kirke samt en lang række frivillige fra de kirkelige organisationer, som får det til at ske. Man vil kunne opleve alt fra Katakomber-gudstjeneste i en parkeringskælder, klimadebatter på Biblioteket, U2 gudstjeneste på Torvet og Bibellegeland for børnene.

Internationale gæster

På markedspladsen vil det summe af liv fra de omkring 50 telte i Mulighedernes Marked, hvor kirkelige organisationer præsenterer det, de arbejder med. Vi vil også kunne møde det største opbud af internationale gæster, som man nogensinde har haft til Himmelske Dage, ligesom en række af Danmarks biskopper kommer og deltager i den fælleskirkelige event. Også Roskildes biskop Peter Fischer-Møller vil deltage i en række arrangementer.

Flere af gæsterne vil man blandt andet kunne lytte til under *Teologisk Døgn* fredag og lørdag, hvor førende teologer fra ind- og udland vil formidle spændende emner på et folkeligt niveau.

Et himmelsk show

- Vi inddrager kunsten og museerne i Herning. Vi rykker ud på gaden med arrangementer for kirkelighed, folkelighed og værdier i Danmark. Det er den danske folkesjæl, der skal holdes fest for, fortæller Henrik Stubkjær.

Der sker også, når Peter Mygind og Dina Al-erhayem åbner dørene til Jyske Bank Boxen lørdag aften for at tage

Gå med...

2. mos 33,14

vores tro under kærlig behandling i "Det Himmelske Show". Lydtapetet leveres af Danmarks største gospelkor under ledelse af Hans Christian Jochimsen og en række gæstesolister. Derudover tilsættes piruetter fra Verdensballetten, ord og indsigt af spændende gæster der spænder fra youtubere til forretningsfolk tilsat toner fra symfoniorkestre og drengekor.

De Himmelske Dage på Heden i Herning rundes af med en stor radio-transmitteret afslutningsgudstjeneste under overskriften: "Gå med ... fred", hvor folk søndag sendes hjem i en international stemning fra de mange udenlandske gæster, og hvor stafetten gives videre til København, der er næste arrangør af Himmelske Dage.

Det er allerede nu muligt at købe billet på den officielle hjemmeside himmelskedage.dk, der løbende opdateres med information.

Orienteringsaften om Himmelske Dage - i Hundige

Onsdag den 3. april kl. 19.00 åbner Hundige Kirke dørene til orienteringsaften.

Arrangementet henvender sig til menighedsrådsmedlemmer, præster, medarbejdere og alle andre som måtte have interesse i at høre om Himmelske Dage på Heden. Ved denne aften vil vi også forsøge at arrangere en eller flere fælles endagsture til og fra Herning.

FAKTABOKS

Himmelske Dage - tidligere Danske Kirkedage - er det største fælleskirkelige event i Danmark.

Arrangementet arrangeres hvert tredje år.

Formålet med Himmelske Dage er på bredest mulig fælleskirkelig basis at samle mennesker på tværs af kirkesamfund og kirkelige retninger til dialog, gudstjenestefejring, erfaringsudveksling og inspiration af muligheder og mangfoldigheden i kirkelivet.

Fra Himmelske Dage, der i 2016 blev afholdt i København. De mange samtalesofaer fyldte godt op i gadebilledet, hvor de blev taget i brug efter formålet.

Program for
Roskilde Stiftsdag
Lørdag den 30. marts 2019

“Når vi rammer tonen”

- 10.00** Gudstjeneste i Roskilde Domkirke
Sjællands Kirkemusikskole medvirker
Prædikant: biskop Peter Fischer-Møller
- 11.30** Kaffe
Roskilde Kongrescenter / Bauhaus Arena
- 12.00** Velkomst i salen v/**Peter Fischer-Møller**
- 12.15** **Thure Lindhardt**, *skuespiller*
“Skab rummet!”
– bl.a. med oplæsning af bibelske tekststykker
- 12.45** Frokostbuffet
- 13.35** **Christian Hougaard-Jakobsen**,
forstander på Midtsjællands Efterskole
Fællessang og betragtninger om “fin” og
“ikke fin” musik i kirken
- 13.45** **Dy Plambeck**, *forfatter*
“Når forfatteren går i salmeværkstedet”
- 14.15** Fællessang med **Christian Hougaard-Jakobsen**
- 14.30** **Kirsten Nielsen**, *dr. theol.*
“Gudsbilleder, der kommer os ved”
- 15.00** Kaffepause
- 15.30** **Janne Mark Trio**
“Salmer og sange i tidens tone” med trio
fra Brorsons Kirke
- 16.25** Uddeling af Årets Palladiuspris
- 16.50** Afrunding

Foto: Thomas Andersen

Prisen er kr. 100,00 pr. deltager, inkl. kaffe, frokost og drikkevarer.

Deltagerudgifter og kørsel kan afholdes af kirkekassen.
Tilmelding og betaling sker sognevis.

Indbetaling sker til: reg.nr. 2016, kontonummer 406 902 2103.
Husk at påføre “Stiftsdag 2019” samt antal deltagene og navn på menighedsråd.

Tilmeldingsfrist: Fredag den 8. marts.

Adresse:
Roskilde Kongrescenter – Bauhaus Arena,
Møllehusvej 15,
4000 Roskilde.

Der tages forbehold for ændringer i programmet.